

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 18
Balandžio-April 30, 1953
Cleveland, Ohio

Vakarai - Rytai ir JT sekretorius

SVEDAI DZIAUGIASI J. T. GENERALINIŲ SEKRETORIUM. — ŽAVISI MASKVOS "TAKIA" POLITIKA. — KAS TAS NAUJASIS SEKRETORIUS? — BLAIVUS BALSAS SVEDIJOS POLITIKOJ. — ESTAI DAR LABIAU SUSISKALDĖ.

(Mūsų Švedijos bendradarbio)

Kalbėdamas balandžio 11-tą Linköpinge Švedijos krašto apsaugos ministeris Torsten Nilsson nustatė patenkinamas, kad švedas buvo išrinktas Jungtinių Tautų Organizacijos generalinio sekretorium tik todėl, kad didžiosios valstybės vertina Švedijos laikysenos liniją, jos neutralitetą. Ministeris pirmininkas Tage Erlander kalbėdamas dieną vėliau taip pat ta pat proga reikė nemo pasitenkinimo, nors ir nesigriebdamas tokių plačių išvadų. Bet ir jam žodis neutralitetas suskamba ir kartą ir kitą atgijusiu švelnumu.

Pastaraisiais metais rodėsi neutraliteto sąvoka vadovaujančių švedų politikų lūpose įvyniota vaton, vadinosi laisvumu nuo aliantų. Bet tuo laisvumu vis dėlto buvo suprantamas, ir jaučiamas, kultūrinis ir visuomeninis giminingumas Vakarams. Neutralumas gi tai neutralumas ir viena ir kita prasme. Tik prieš trejetą metų užsienio reikalų ministeris Oesten Undén ir jo pasekėjai parlamento suoluose ir spaudoje droždavo stačiai, kad Rytų ir Vakarų blokai abu tokie pat juodi puodai. Suprantant, kad toks sugretinimas Vakarams skaudus, o raudonam Kremliaus puodui tai tik malonus sviesto patepimas. Prie tokių ant vienos lentos civilizuotų Vakarų ir barbarizmo apniauktų Rytų sodinimo šiandien dar negrįžta. Bet pirmas žodis ištartas, ir jei Malenkovo-Berijos-Motovo po Stalino nugebimo pradėtas taikos tono vaidinimas — ofenzyva bus tęsiama toliau ir ryškiau, reikia laukti ir švedų neutraliteto didesnio išsiskyrimo. Jei prancūzams politikams, atrodo visokių apgaulių patyrusiems, po naujų nors ir labai šykščių Kremliaus teatro gestų pradėjo protas svaigti, tai ko pageidauti iš švedų, apdovanojusių svarbiojo pasaulinėje vie-

toj generalinio sekretoriaus vietą?

Morgon-Tidningen, socialdemokratų partijos vyriausiojo organo ir vyriausybės oficiozo oficialus rusų politikos žinovas Nils Lindh, komentuodamas bolševikų šnipų areštus Vakarų Vokietijoje, kaltina Ameriką su vizitais nukeliavusį Konradą Adenauerį, kad jis tokia savo nepašalinta politika gali sugriauti visas gražias Maskvos taikos pastangas. Prieš dvi savaites taip Lindh neraišinėjo. Jis sudarydavo savo bolševikų politikos vertinimą oficiozo skiltyse sveiką kontrastą Arthur Lundkvisto raudonomis panegirikoms. O ką žmogus pasakys apie tokį prajovą? Anadien išplodo liberalų popietinis Stockholm, Expressen, savo vyresnįjį to paties tėvo vaiką ir brolių Dagens Nyheter, krašto didžiausią ir rimčiausią dienraštį, kam tas dar ir dabar įtarinėja Kremlį ir pataria šiuo metu švedijai ir visam Vakarų pasauliui didžiausio proto šaltumo ir atsargumo. Girdi, Dagens Nyheter geistų trečio pasaulinio karo ir dabar nesilaiko iš apmaudo, kad galimybės jam menkėja.

Kaip tai galėjo atsitikti? Už Expressen nugaros stovi ir kužda stipresni žydų interesai. Po kilaikos komedijos Maskvoje su žydais gydytojais jie jau apmiršo pakartus žydus ir pačioj Maskvoj ir Prahoj ir kitur. "Hab die Ton, Joske!" Iki naujų netikėtų ir smūgių.

Ne visur tvaikas paveikė iki tokio laipsnio žmones ir spaudą. Pačių socialdemokratų spaudoje ir pasikalbėjimuose su jais diena iš dienos girdėt įspėjimų nedaryti didesnių išvadų iš Maskvos naujos gaidelės. Sutinkama, kad po žiaurių faktų didelių kalnų reikėtų palaukti naujų faktų, kurie toms kalnams pralėtų verst. Taip, kiekvienam švedui smagu, kad vienas švedas taip netikėtai

parinktas tokiai atsakingai ir eksponuotai vietai. Bet kad didžiausias būtų bendras ir labai didelis, toli gražu ne. Kai kurie liberalų ir dešiniųjų laikraščiai atvirai juokauja, kad Dag Hammarskjöld (tariama Dag Hammaršjöld) tai bus ne daugiau kaip Maskvos Ny Dag (Nauja Diena, komunistų vyriausias organas Švedijoje). Arba dar geriau: Molotovo skydas. Hammar reikiška švediskai kují, o skjoeld skydą.

Ne jau būtų pagrindo tokiems pravardžiavimams? Oficialiais tvirtinimais Hammaršjöld išrinktas prancūzų pasiūlymu, bet atrodo tikriau — Kremliaus pasiūlymu per Paryžių. Kodės jis Maskvai po norvegų Lie, "Korėjos karo organizatorius", būtų taip priimtinas? Ligi savo išrinkimo Hammaršjöld buvo Švedijos užsienio reikalų ministerio portfelio, specialiai užsienio prekybos reikalams. Tai dar ne tiek daug. Svarbiausia: jis pasirodė nuosirdžiu Oesten Undén užsienio politikos mokiniu, pridengto ar pliko neutralizmo sekėju. O neutralizmas Maskvai tai visados geras kasnis, tai kaip nuluptas ežys. — Nuo antro pasaulinio karo metu švedai mielai simbolizuoja savo kraštą kaip spigliutą, neįkandamą ežį. — Ištikimumą neutralizmui Hammaršjöld įrodė anksčiau savo straipsniais spaudoje. Ir faktais Strassburge, atstovaudamas švediją Europos bendradarbiavimo taryboje. Kiekvieną kartą, kai ten šalia ekonominių reikalų buvo paliejami grynai politiniai, o dar labiau kariniai, ir pasikalbėjimuose su jais diena iš dienos girdėt įspėjimų nedaryti didesnių išvadų iš Maskvos naujos gaidelės. Sutinkama, kad po žiaurių faktų didelių kalnų reikėtų palaukti naujų faktų, kurie toms kalnams pralėtų verst. Taip, kiekvienam švedui smagu, kad vienas švedas taip netikėtai

Asmeniškai Hammaršjöld neatrodo, kad būtų koks bolševikas. Jis rašo ir kalba nepaprastai lanksčiai ir kultūringai. Net tiek lanksčiai, kaip savo doktrato darbe "Keliaujančios konjunkcijos", kaip juokdariai tvirtina, kad daktaro titulas jam buvo pripažintas tik todėl, kad jo oponentai nieko, niekieno nesuprato. Hammaršjöld mėgsta kalnus, gamtą, šių dienų prancūzų, anglų ir švedų nesuprantamą lyriką. Bet tai jam netrukdo būti geru ir kietu administratorium. Jo ligišiolinis karjeros kelias, per ekonominių mokslų docentūrą, per valstybės banką, finansų ministeriją ir užsienio departamentą tai patvirtina. Tai matyti ir duoda gerai informuotiems bolševikams vilties, kad jis New Yorke, Jungtinių Valstybių sekretariate mokės apginti komunistinių tarnautojų interesus, Lie flirto su Maskva laikais tiek gausiai iš visų kraštų privasintais.

Dag Hammarskjöld, gimęs 1905 metais, yra kilęs iš aristokratinės, aiškių konservatyvių pažiūrų šeimos. Tėvas, teisės profesorius Hjalmar H., pirmojo didžiojo karo metu buvo švedijos ministeriu pirmininku. Bet

jo sūnūs, tarp jų ir Dag, nors ir paveldėjo tėvo gabumus, partiniu požiūriu nusisėrė. Apartiniai kaip ir neutralūs pasireiškimai juk tai taip pat bolševikų skonyje.

Prezidentas Eisenhower pareiškė neperseniai, kad jei Kremlius parodytų tikrą susitaikymo norą, tai gali tikėtis, kad JAV vyriausybė pasitiks jį toliau nei pusiaukelėje. Iš amerikiečių balsavimo už Hammaršjöldą ir kitų paraginimo už jį balsuoti atrodo, kad tai jau bus padaryta, nusileista bolševikams daugiau nei per vidurį. Todėl ir plojo Vyšinskis taip garsiai ir nuosirdžiai, Hammaršjöldą New Yorke instaliuojant. Maskva iš patirties žino, kad ji po nesulyginamų burnojimų paruošiamosios artilerijos staigiu, netikėtu, nors ir nežymiu posūkiu, kartais labai daug gali laimėti.

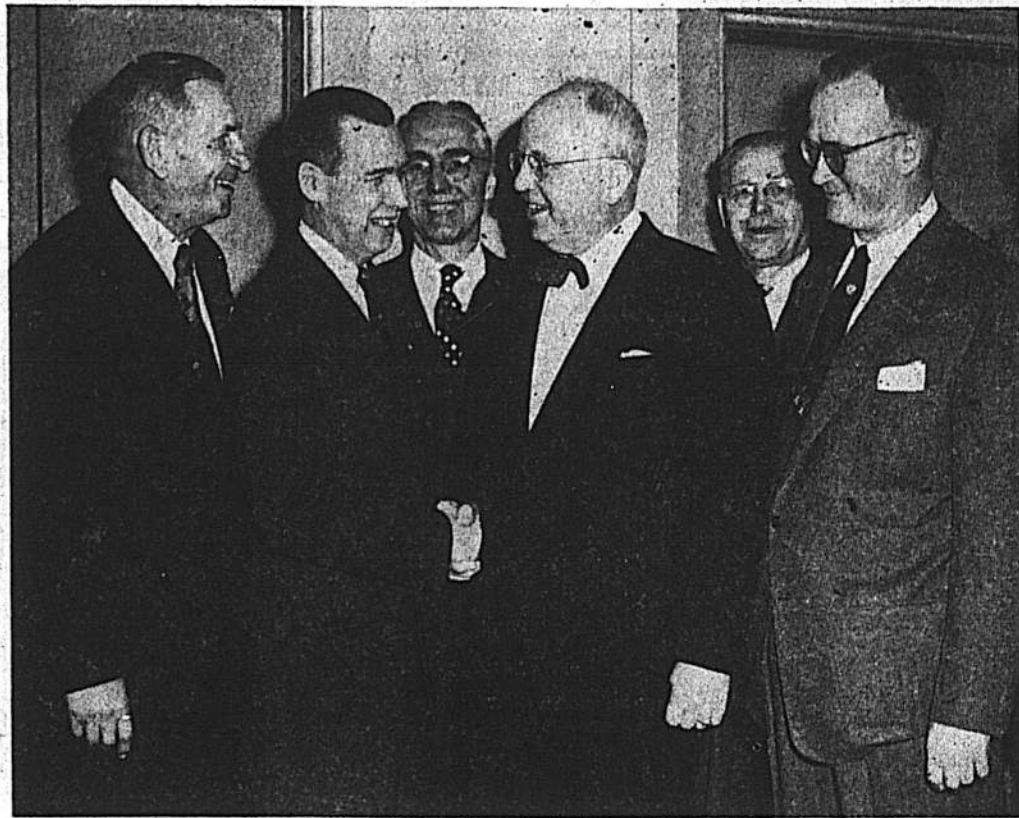
Bet kas žino, kada nors atsitiktų, jei dabar taip ir neatrodo, kad ir Hammaršjöld, kaip ir Lie savu laiku, bus priverstas apvilti Maskvą ir jos lūkesius.

Iš visų švedų politikų teisingiausiai įvertina padėtį dešiniųjų partijos vadas Jarl Hjalmarson, per pernykščius parlamento rinkimus savo partijai labai smarkiai priekį pastūmęs ir liberalų padedamas atėmęs socialdemokratams jų daugiametę absoliučią daugumą. Per savo kalbą Oerebro mieste balandžio 11-tą jis aiškiai ir vyriškai klausia: "Nejaugi naujus signalus iš Maskvos galima aiškinti kaip bolševikų valdovų politikos tikrą lūžį? Nieko nebūtų pavojingesnio, jei žmonių Vakarose atsakymas į šį klausimą išplauktų iš jų jausminių norų ir intensyvaus taikos išsiilgimo. Pirmiau reiktų paklausti: Ar bolševikai sutinka atidaryti vartus į savo koncentracijos stovyklas, kuriose kenčia šimtai tūkstančių žmonių, išplėsti pavergtose valstybėse iš savų namų? Ar bolševikai sutinka leisti tose valstybėse rinkinius pilna ir patikima demokratine tvarka? Ar bolševikai sutinka grąžinti Baltijos valstybėms jų nepriklausomybę ir atlyginti visus joms padarytus neapsakomus nuostolius?" Hjalmarson pabrėžia: "Būtų didžiausia nelaimė, jei vi lingais balsais iš Maskvos demokratinis pasaulis leistų save apgauti ir suskaldyti."

Tokio švedo bolševikai niekad nesutiktų įsileisti Jungtinių Tautų sekretariato vadovybėn. Taip drąsiai ir atvirai kaip Jarl Hjalmarson nepasaisako joks kitas vadovaujantis švedų politikų. Liberalų vadas profesorius Bertil Ohlin galvoja taip pat blaiviai ir taip pat neįsivaizduoja visuotinos taikos kaimynų ar kitų tautų sąskaita, bet jis atsargus, per daug atsargus. Ne nuostabu todėl, kad liberalų vyriausias organas, Dagens Nyheter, jį neretai pakritikuoja, o užsienio politikos klausimais karštai paremia dešiniųjų vadą, Jarl Hjalmarson.

Užsienio reikalų ministeriui Undénui neprireikė imtis prieš estų egziliinę vyriausybę vienoikių ar kitokių priemonių. Ne lauktu ir vargiai įtikintu būdu estai patys "susitvarkė". Paetso šalininkai susirinko kur tai Vokietijoje su teisininku Maureriu priekyje išrinko kitą vyriausybę.

Tadas Brasta

Tautinės Sąjungos seime dalyvavęs Pensilvanijos gubernatorius John S. Fine sveikinasi su A. Oliu. Iš kairės: John Brenza, A. Olis, Charles Cheleden, gubernatorius Fine, Ant. J. Kanin ir teisėjas Michael O'Donnell.

J. Bačiūno sukaktis

Visuomenininko Juozo Bačiūno 60 metų sukakties minėjimas įvyksta Clevelande, Cleveland Hotel patalpose, gegužės mėn. 16 d. 7:30 val.

Minėjimo garbės komitetą sudaro: Tautinės Sąjungos pirmininkas A. Lapinskas, adv. A. Olis, Dr. M. J. Colney, inž. P. J. Žiūrys, Dr. S. T. Tamošaitis, Marija Sims ir K. S. Karpus. Minėjimo techniniais reikalais rūpinaš Clevelando Tautinės Sąjungos skyrius. Organizacijos ir pavieniai asmenys, norintieji ta proga Juozą Bačiūną vienokia ar kitokia forma prisiminti, kreipiasi šiuo adresu: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio, tel. HE 1-6344. Tuo pačiu adresu užsisakomi bilietai ir į minėjimo vakarienę.

IS KUR VOKIEČIŲ KOMUNISTAI GAUNA PINIGŲ?

"Volksbote" skelbia, iš kur Vokietijos bolševikai gauna savo propagandai palaikyti milijonines pinigų sumas.

Vak. Vokietijoje partijos apskričių apmokamų pareigūnų skaičius siekia 374, jems talkina 342 padėjėjai. Vidutiniškai mėnesinis jiems išmokamas atlyginimas siekia 420 ir 336 DM. Prie apmokamų pareigūnų tenka taip pat priskirti dar 75 atskirų kraštų pirmininkus, sekretorius, skyrių vedėjus, tarnautojus ir šoferius, kuriems išmokama 196.000 DM.

Be šių grynai personalui skiriamų sumų, kas mėnuo kom. spaudai remti išleidžiama dar po 200.000 DM. Norėtam Vak.

Kaip švedų dienraštis "Dagens Nyheter" praneša, Latvijoje laukiama naujų valymų, nes tiek Rygos, tiek Maskvos radijas pareikalavo su šaknimis išrauti "trockininkų, socialdemokratų ir sionistų likučius". "Latvijos Beria", saugumo ministeris Alfons Noviks, dingo iš savo pareigų, o jo vietoje buvo paskirtas gudas N. K. Kovalčiukas.

Zinia apie saugumo ministerio pasitraukimą prieš kurį laiką pranešė ir "Sovietskaja Latvija". Pranešta buvo tik tiek, kad Noviks "atleistas" iš pareigų, o jo vieton paskirtas Kovalčiukas. Noviks savo poste išsėdėjo nuo 1944 m. Jis buvo senas komunistas ir prieš karą sėdėjo kalėjime už nelegalų komunistinį veikimą. Po pirmosios Sovietų Pabaltijo okupacijos jis tarnavo sovietų NKVD ir pasukui grįžo į Latviją jau kaip generolas, Lenino bei kitais ordinais apkarstytas. Noviks buvo visų latvių pabaisa. Jo, kaip slaptosios polilijos ir milicijos šefo, įsakymu buvo įvykdytas deportacijos ir naktiniai suėmimai. Kovą 15 d. Maskvos radijas perskaitė iš "Pravdos" straipsnį, parašytą Latvijos komunistų partijos pirmojo sekre-

toriaus Kalnberzinio, iš Rusijos importuoto latvio. Straipsnyje, be kitko, buvo reikalaujama, kad saugumas pasienio Latvijos respublikoje privalo būti stiprinamas visomis priemonėmis. "Trockininkai, socialdemokratai ir sionistai turi būti iš šaknų išnaikinti. Tauta turi budėti prieš visus režimo priešininkus bei pasipriešintojus."

Pasak Rygos radiją, Latvijos komunistų laikraštis "Cinia" kovo 15 d. pakartojo tuos reikalavimus: "Paskutiniai buržuaziniai nacionalistiniai likučiai kolūkiuose, administracijoje ir visose viešose įstaigose privalo būti tuoj likviduoti."

"Neue Zuercher Zeitung" skelbia iš Berlyno gautą žinią, kad sovietų karinis teismas Rytų Vokietijoje, apkaltinęs špionu, pasmerkė mirti 6 Rytų zonos motorizuotos policijos karininkus. Karininkai buvo sušaudyti Brandenburgo kalėjime. Teroras siaučia visu smarkumu. Dėl to netenka stebėtis, kad per pastaruosius 5 metus į laisvę pabėgo apie 15.000 tik iš vienos Rytų Vokietijos, tarp jų 348 asmenys iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Bulgarijoje ir Rumunijoje — karo stovis. Čekoslovakijoje karo vadai įsakė "dar budriau budėti prieš visokius priešus"...

VILTIES NAMAI

Vilties-Dirvos namams šią savaitę savo aukas atsiuntė: Variakojis J., Chicago \$1.00
Nastopka M., Cleveland 1.00
Cibiras Jeronimas, Dayton 2.00
Vyliadas Balys, Elizabeth 5.00
Vilkisius Mot., Lawrence 5.00
Paplenas Jonas, Chicago 5.00
Tamošiūnas J., Detroit 5.00
Kęsgaila Step., Montreal 5.00
Narjauskas M., Detroit 5.00
Tallat-Kelpšienė J.,

Cleveland 5.00
Masiulis B., East. Chicago 2.00
Kovaitis Br., Rockford 2.00
Taraila Jonas, Worcester 2.00
Tamošiūnas V., Detroit 5.00
Visiems aukotojams reikiškame širdingą padėką. Taip pat tikimės, kad ir kiti skaitytojai savo auka namus parems. Namai bus atidaryti gegužės mėn. 17 d., bet namų tvarkymo darbai dar reikalingi stinorės piniginės paramos. Ir jos tikimės iš Jūsų.

AR PAŽISTI ŠI KRASTĄ
skyrus DIRVOJE šiame n-ryje dedamas paskutinį kartą.

Anglijos karalienė Elzbieta II ir jos vyras Edinburgo kunigaikštis, pasirodę karūnacijos iškilimams.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ. Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorporuota), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

TAUTINIS SAJUNGOS SKYRIUOSE

TAUTINIS SAJUNGOS SKYRIUOSE

METINIS KANADOS LIETUVIŲ TAUTINIS SAJUNGOS MONTREALIO SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Balandžio mėn. 18 d. įvyko Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos Montrealio Skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Pereitų metų veiklos apžvalgą padarė Skyriaus pirmininkas K. Andruskevičius. Iš pranešimo paaiškėjo, kad skyrius, nors ir nesireklamuodamas, yra išvarejęs platų veiklos barą ir turi gerą vardą kitų Montrealyje veikiančių lietuviškų organizacijų tarpe.

Naujon skyriaus valdybą išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: pirmininkas — K. Andruskevičius, vicepirmininkas — A. Lapinas, sekretorius — St. Kęsgaila, išdėstymas — Z. Lapinas ir vald. narys — A. Drevinskienė.

Į pirmąjį Kanados Lietuvių Tautinės S-gos skyrių atstovų suvažiavimą, kuris įvyks birželio mėn. 13 d. Toronte, Montrealio skyrių atstovauti išrinkti: K. Andruskevičius, S. Kęsgaila, Z. Lapinas, J. Juodviršienė ir A. Lapinas.

Nors beveik visi skyriaus nariai yra lietuvių gimnazijos Diepholze rėmėjai, nariai dar apsidėjo specialiu nuolatiniu mokėsiu remti kitas lietuviškas mokyklas, esančias Vokietijoje.

Į skyrių įstojo 4 nauji nariai.

IS LOS ANGELES SKYRIAUS VEIKLOS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus neseniai išrinktoji valdyba šiomis dienomis įvyksiamame posėdyje pareigomis pasiskirstė taip: pirmininku — Br. Gediminas (skyriui pirmininkavęs ir iki šiol), vicepirmininku — Ch. Lukšis, sekretorium — dr. P. Pamataitis, išdėstymas — J. Mišlūnas ir nariu — V. Karazijs.

ELIZABETH SKYRIUS RUOSIAS I WASHINGTONA

Balandžio mėn. 19 d. čia įvyko vietos ALTS skyriaus susirinkimas. Jame J. Juška padarė platų pranešimą iš įvykusio Sąjungos Seimo Philadelphiaje. Be to, apsarstytas "Vilties" Draugijos rėmimo klausimais ir pasidalyta mintimis įvairiais kiais klausimais. Taip pat nutarta surengti ekskursiją į Washingtoną birželio 20-21 d., kada ten bus paminėta Lietuvos valstybės įsteigimo 700 metų sukaktis. Ekskursijos reikalais rūpinis susirinkimas padarė A. Zenkui ir D. Švenčiūnui. Jie suregistruos dalyvius ir išaiškins susisiekimo priemones. Norintieji šioje ekskursijoje dalyvauti pateikia patesnių informacijų iš ALTS centro. Labiausiai tai liečia išlaidų klausimą, būtent, kiek dalyviai Washingtono turės lūtiniausių išlaidų. Gal būt, ALTS Centro Valdyba tuo klausimu netrukus painformuos visus skyrius.

Narys

DETROITŲ ATVYKSTA ALTS PIRMININKAS ADV. A. LAPINSKAS

Amer. Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas adv. A. Lapinskas atvyksta Detroitą iš darys pranešimą apie Lietuvos 700 metų sukaktį ir Mindaugio karūnacijai paminėti lietuvių sąskrydį Washingtono, birželio 20 ir 21 d. Kartu su p. Lapinsku iš Chicago atvyksta P. Linkus, ALTS centro sekretorius ir Jonas Valaitis to sąskrydžio reikalų vedėjas.

Šie veikėjai dalyvaus ir padarys šiuos svarbius pranešimus ALTS Detroito skyriaus sureng-

V. R. SPORTO APYGARDOS PIRMENYBES CLEVELANDE

Balandžio 25-26 dienomis, Clevelande įvyko Vidurinių Rytų Sporto Apygardos 1952-53 metų sezono kamuolio žaidimų pirmenybės. Programoje buvo vyrų ir moterų tinklinis ir vyrų krepšinis. Pirmenybių rengėjai buvo Clevelando LSK Žaibas, V. R. Sporto apygardos vadovybei pavedus. Pirmenybėse dalyvavo Chicago LSK Gintaras ir Perkinas, Clevelando Veteranai ir LSK Žaibas. Kaip matome, dalyvių skaičius buvo negausus. Iš veikiančiųjų sporto apygardos ribose klubų pasigedome Chicago ASK Lituanicos ir Detroito LSK Kovo. Tačiau ir iš dalyvaujančių klubų su visomis komandomis aikštėn išėjo tik Chicago Gintaras ir Clevelando Žaibas, tuo tarpu kai Chicago Perkinas ir Clevelando Veteranai pasirodė tik su vyrų krepšiniu.

Moterų krepšinyje užsiregistravo tik LSK Žaibo komanda, todėl šį šaką turėjo būti iš programos išbraukta. Ta proga tenka apgailestauti, kad joks kitas sporto klubas iki šio laiko dar nesuorganizavo moterų krepšinio komandos, nors šį šaką kultūvoti atrodo tikrai atsityrę.

Pirmenybės praėjo sportiškai ir draugiškai dvasioje. Galima būtų nušikstyti tik mažokų dalyvių skaičiumi. Pirmenybės globojo J.A.V. Liet. B-nės Clevelando Apylinkė, kartu paskirdama ir gražią dovaną — trofėjų vyrų krepšinio nugalėtojams. Antrą dovaną — vyrų tinklinio laimėtojas, paskyrė Liet. Kultūros Fondas ir trečią dovaną — moterų tinklinio nugalėtojoms, padovanojo: patys pirmenybių rengėjai — LSK Žaibas. Malonu konstatuoti, kad mūsų organizacijos įvertina sportinį judėjimą ir jį moralškai ir medžiagiškai remia.

Dabar duosime pačių varžybų trumpą apžvalgą, pradedant vyrų krepšiniu. Vyrų krepšinyje dalyvavo 4 komandos: Chicago Perkinas ir Gintaras bei Clevelando Veteranai ir Žaibas. Buvo žaidžiama taškų sistema (kiekvienas su kiekvienu). Nugalėtojais išėjo ir J.A.V. Liet. B-nės, Clevelando Ap. dovaną gavo Chicago Perkinas laimėjęs visus susitikimus. Antroje vietoje liko Chicago Gintaras, laimėjęs 2 ir pralaimėjęs 1 rungtynes. Trečion vieton su 1 laimėjimu ir 2 pralaimėjimais buvo nustumta Clevelando Žaibas ir paskutinėje vietoje liko Clevelando Veteranai, pralaimėję visus 3 susitikimus.

Pirmose rungtynėse susitiko Perkinas ir Žaibas: Perkiniečiai turėjo labai pasispaušti prieš žaibičius, kuriuos išimtinai sudarė jaunieji, kad pergalė neišslystų iš rankų. Tik paskutinėse minutėse, išsifolavus porai žaibių, perkiniečiai pavyko atsistiepti keletą taškų. Paskėmė 61:54. Pagrindiniai Perkinos ramsčiai buvo Dirvianskas ir Zubkus, tuo tarpu kai Žaibo komandoje, ryškiau pasireiškė Blumentaliui ir J. Kijauskui, visi sužaidę apilygiai.

Antrose rungtynėse Chicago Gintaras pelnytai laimėjo prieš Clevelando Veteranus, pasekme 36:32 (19:19). Tenka pastebėti, kad šios rungtynės pasižymėjo nemažu brutalumu iš veteranų pusės, kas patį žaidimo lygį gerokai numušė. Trečiose rungtynėse Žaibas nors ir ne lauktai, tačiau visai pelnytai nugalėjo Veteranus 40:32. Išlaikę apilygį žaidimą didesnę dalį žaidimo, veteranai ir rungtynių paimė pobūvyje Dr. ir ponios J. J. Sims namuose, gegužės 2 d., 7 val. vakare, 2207 Oakman Blvd.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

baigą nepajėgė atsispirti žaibių spartal. Paskutinėse šeštadienio rungtynėse Perkinas įveikė pirmenybių favoritus Gintarą, pasekme 59:48 (33:20). Gintariečiai šiose rungtynėse pasireiškė žemiau savo įprastos formos ir pagal žaidimo eigą pralaimėjo gal net peraugsta pasekme.

Sekmadienį pirmose rungtynėse Gintaras įtikinančiai įveikė Žaibą 55:34 (22:11). Gintariečiai šiose rungtynėse pasirodė žymiai geresnėje formoje, negu šeštadienį: Ypatinai pasižymėjo tiksliais metimais, ko kaip tik šį kartą trūko žaibičiams. Žaibo sudėtyje stigo augščiausio jų žaidiko J. Zorskos, kas labai palengvino Gintaro "milžinui" Gaškai sukrauti gerą taškų kapitalą. Šiaip pačiame žaidime žaibičiai parodė visai neblogą susižaidimą ir gražių nerinių, tačiau didelė nesėkmė mėtymuose privedė prie šiek tiek perdidelo pralaimėjimo. Paskutinės rungtynės turėjo žaisti Perkinas su Veteranais, tačiau pastariesiems neatvykus laimėjimas be žaidimo atiteko perkūniečiams. Iš veteranų pusės tai buvo labai nesportiškas pasielgimas, bijant pralaimėjimo nestoti į rungtynes.

Vyrų tinklinyje dalyvavo tik 2 komandos: Chicago Gintaras ir Clevelando Žaibas. Gal kiek nelauktai, tačiau įtikinančiai Gintaras įveikė pirmenybių favoritą Žaibą 2:0 (15:10) (15:9), laimėdamas apygardos nugalėtojų titulą ir Liet. Kultūros Fondo dovaną. Gintariečiai paskutiniui laiku padarė tinklinyje tikrai didelę pažangą ir tikrai buvo verti pergalės. Žaibo komanda pasirodė visa klase žemiau savo turėtosios formos sezono metu ir, nors savo sudėtyje ir turėdama techniškai gerų žaidėjų, neparodė komandinio susižaidimo ir kovingumo bei drausmingumo (kai kurie žaidėjai atvyko rungtynėms baigiantis).

Moterų tinklinyje dalyvavo taip pat tik 2 komandos: Gintaras ir Žaibas. Jdomoje ir pirmainioje kovoje gintariečiai laimėjo 2:1 (15:12) (14:16) (15:5). Malonu pastebėti, kad moterų tinklinio klasė labai pakilo ir šios rungtynės tikrai buvo pademonstravimas geriausios mūsų moterų tinklinio klasės tremtyje. Žaibiets technškai pasirodė geresnės už gintarietes, tačiau pastarosios pademonstravo geresnį komandinį susižaidimą ir, ypatinai, kovingumą, kas ir nulėmė pergalę Gintaro naudai. Nugalėtojos gavo LSK Žaibo paskirtą dovaną — taurę.

Pirmenybes uždarė J. A. V. Liet. B-nės, Clevelando Ap. pirmininkas St. Barzdukas, savo uždaramajame žodyje pabrėždamas sportinio judėjimo reikšmę jaunimo auklėjimo bei lietuvių išlaikymo darbe, kartu išreiškdamas bendruomenės priitarimą ir paramą.

Baigiant tenka pasidžiaugti sporto apygardos pastangomis išjudinti sportinį gyvenimą. Viena iš konkrečių priemonių ir yra apygardinių pirmenybių organizavimas įvairiose sporto šakose.

STALO TENISO APYGARDOS PIRMENYBES CHICAGOJE

Gegužės 2 d., Chicagoje įvyks Vid. Rytų Sporto Ap. stalo teniso pirmenybės. Pirmenybės, sporto apygardos vadovybei pavedus, rengia Chicago LSK Gintaras. Programoje vyrų ir moterų komandinės, vienetų ir visų dvejetų varžybos. Clevelando LSK Žaibo vyrų komanda atstovaus J. Nasvytis, H. Johansonas ir A. Liutkevičius, o moterų — K. Laikūnienė ir St. Juodvalkytė.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	2.25	Our Country Lithuania	5.00
Step. Zbarskas		V. Augustinas	
Aukštųjų šimonių Likimas	3.50	Po Tėvynės dangum	
Ieva Simonaitytė		Žodžiai vytes Nemunėlio.	
Anglų kalbos gramatika	2.00	Pavelskai V. Augustino	2.00
J. Kukanauza		Petras ir Liucija	
Anderseno pasakos	2.00	Romain Rolland	1.20
		Pasaulio Lietuvių Zinynas	5.00
Anglų kalbos gramatika	1.00	Anicetas Simutis	
V. Kamantauskas		Princas ir elgeta	1.20
Aukso klirvis	2.50	Mark Twain	
Juozas Svaistas		Pirmas rūpestis	2.00
Barabas	2.25	Jurgis Jankus	
Paer Lagerkvist		Pragaro pašvaistės	3.50
Balutis	1.50	V. Alantas	
J. J. Bačiūno leidinys		Partizanai už gelež. uždangos	2.50
Baltaragio mūšinas	2.50	Damantais	
K. Boruta		Per Klausulių ulytėlę	2.20
Broliai Domeikos	2.50	Liudas Dovydasas	
L. Dovydasas		Pietų vėjelis	1.60
Buriavimas ir jūrininkystė	2.00	Vytė Nemunėlis	
B. Stundžia		Paklydę paukščiai I	2.20
Didžiosios atgailos	3.50	Jurgis Jankus	
R. Spalis		Paklydę paukščiai II	2.50
Doleris iš Pittsburgho	0.80	Jurgis Jankus	
Stepas Zbarskas		Petras širvokas	2.75
Daili saulytė	0.50	Juozas Svaistas	
Galvės Berniuko Nuotykių	5.00	Raudonasis Tvanas	3.50
R. Spalis		Ignas Šeinius	
Gimdytoja	1.75	Raudoni batukai	1.50
Francois Mauriac		Jurgis Savickis	
Giesmė apie Gedimį	2.00	Ramybė man	0.80
B. Sruoga ir V. Petravičius		J. Kėkštas	
Gintariniai vartai	2.00	Raguvos malūnininkas	0.25
N. Mazalaitė		V. Tamulaitis	
Gimtojo žodžio baruose	1.50	Sudie, pone Čipse	0.75
P. Jonikas		James Hilton	
Gyvulių ūkis	1.00	Šilkai ir vilkai	1.00
George Orwell		Runcė Dandieris	
Hafo pasakos I ir II dalis	2.75	Saulės laikrodžiai	1.00
		Henrikas Nagys	
Kazimieras Sapieha	2.50	San Michael knyga I	2.50
B. Sruoga		Axel Munthe	
Karoliai	2.50	San Michael knyga II	2.50
Guy de Maupassant		Axel Munthe	
Kaip jie mus sušaudė	1.80	Sventieji akmenys	2.00
J. Petraitis		Faustas Kirša	
Kuprelis	2.00	Sventoji Lietuva	3.00
Ignas Šeinius		Jurgis Savickis	
Kalorijo ir dolerai	2.00	Sventoji Inga	2.50
Vilius Bražvilis		A. Skėma	
Kryžkelės	3.50	Tarp žalsvų palapinių	3.00
A. Vienuolis		P. Kesiūnas	
Konradas Valenrodas	1.50	Tėvų pasakos	1.90
Adomas Mickevičius		A. Giedrius	
Lyrika	2.00	Tolimieji kvadratai	2.00
K. Binkis		J. Grišmanauskas	
Lietuva	2.75	Tautosakos Lohynas	3.00
A. Bendorius		J. Baly	
Lietuvių Literatūra	2.00	Tomas Nipernadis	2.50
Pranas Naujokaitis		August Gailit	
Lietuvių Tautos Kelias	3.00	Trylika nelaimių	1.25
M. Biržiška		R. Spalis	
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Tarp pelių ir vyrų	1.25
Red. prof. Skardžius		John Steinback	
Lietuviškos pasakos	2.50	Tėvulių pasakos	0.30
J. Baly		A. Giedrius	
Lietuvių poezijos antologija	6.00	Ugnies pardavėjas	1.00
J. Alstis ir A. Vaičiulaitis		Balys Rukša	
Lėkulo atsiminimai (jaunimui)	1.50	Vėlykų pasakos	1.00
A. Giedrius		N. Butkienė	
Lietuvių archyvas	3.00	Vidurnakčio vargonai	1.50
Bolševizmo metai		Ceslovas Grincevičius	
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	0.70	Vincas Krėvė Mickevičius	2.00
Lietuva tironų Pančiuose	2.50	Valkų knygelė	1.80
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrus)		M. Valančius	
Mazasis Lietuviškis	1.50	Vleneri metai ir viena savaitė	1.50
Angliškas žodynas	2.00	Varpai skamba	2.50
Vilius Peteraitis		Stasius Būdavas	
Metūgės	1.00	Vyturėliai Laukuose	0.75
B. Pūkelevičiūtė		Vikt. Šimaitis	
Mėnuo vad. medaus	2.50	Taupoji Virėja	2.00
N. Mazalaitė		Užuovėja	3.50
Meškiukas Rudnosukas	2.00	Zemaičių žemė	1.50
Vytė Nemunėlis		A. Vilainis	
Namai ant smėlio	2.00	Zemaičių krikštas	3.50
J. Gliuda		P. Abelkis	
Nemunas	2.50	Zvaigždėtės naktys	1.00
St. Kolupaila		Augustaitė-Vaičiūnienė	
Neramu buvo Laisvės Alėjoj	1.50	Žmonės ant vėskelio	1.00
B. Daubaras		Liudas Dovydasas	

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVA, 1272 East 71 St.

LIETUVIŲ DIENOS

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakyti visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekvienam numerį per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekvienam numerį skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi angliškų skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinti nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Itik visai šeimai... parnešk namo Coke dėžę

Taip, Coke turi vaizdingumo vietą kiekvienos šeimos širdyje. Jauni ir seni mėgsta jos nepalyginamą skonį... jos atgaivinantį puikumą.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY. "Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

MŪSU KŪRYBA

Apie pritrenkiantį originalumą

Įžanginis klausimas: ar turiu teisę ką nors sakyti apie literatūrinį kūrinį? Rodos, kaip gal. Ne viską. Ne tiek, kiek gali kalbėti literatūrinės kompozicijos teorijai, pripažintųjų estetikos reikalavimų bei literatūros istorijoje žinomų literatūrinių krypčių ("mokyklų") žinovai. Tokių žinovų nedaug, ir aš tikrai nesu vienas iš jų. Bet viešai paskelbtas literatūrinis kūrinys, lygiai kaip ir kitos srities menininko (arba net ir visuomenininko!) viešas pasirodymas savaime yra patiekiamas, ne vien žinovams, o visiems, kas tik bus pakankamai paslankus į tą pasirodymą pažvelgti. Kai man sudaroma tokia proga, tuo pačiu esu paskatinamas (tad įgyju ir teisę) susidaryti nuomonę apie tai, ką aš matau, girdžiu ar skaitau. Ar turiu teisę tą savo nuomonę kam nors pasakyti? Manau, kad taip. O ar yra ribos, kaip plačiai tokią savo nuomonę galiu skelsti? Manau, kad ne, nes kas gi gali jas nustatyti... Vadinasi, galiu tą nuomonę ir viešai rašyti. Tarp pasakymo ir viešo parašymo tik toks skirtumas, kad pastaruoju atveju nuomonė bus plačiau paskleista. Tad didesnė atsakomybė, ir rizika. Atsakomybė — todėl, kad taip daugiau ką galima suklaidinti, jei pats būsi suklaidęs. Rizika — todėl, kad plačiau paskleisi apie save neigiamą nuomonę, jei niekus nušnekėsi... Tai atsakomybė ir rizikai sumažinti, iš anksto atsižadai kalbėti apie literatūrinį kūrinį tais požūriais, kur tik žinotai komptentingi. Bet manau, kad k a i k a, valia yra ir paprastam skaitytojui pasakyti. Tuo remdamasis ir ryžtuosi išsitariti apie vieną knygą, literatūros žinovų ir ne žinovų jau "čiupinėta", bet beveik nepaliesta tuo požūriu, kuris ir ne žinovui prieinamas. Ta knyga yra A. Skėmos "Sventoji Inga."

V. RASTENIS

nalumo problemos. A. Landsbergis, pats būdamas vienas iš originalumo įšėkotojų ("Proza"), klausia "Vienybėje" (balandžio 10): "Ar mes sugebame pasitikti originalumą?" Jis originalumą laiko bene svarbiausiu A. Skėmos kūrinio požymiu ir išvadoje įtaigoja štai ką: įėjus jūs (t. y., skaitytojai), nepasitiksime šios knygos su išskėtomis rankomis, tai tas reikš, kad neįvertinate originalumo, nesuprantate jo.

Aš susilaukau nuo A. Skėmos originalumo vertinimo plačiųjų literatūros vandenų visuoinoje. Žinovai sako, kad Skėma jiems primena Kafką, Camus, Sartre ir kitus jau ne šimet ir ne pernai literatūros pasaulyje pasirodžiusius rašytojus. Jau vienas tas duoda pagrindo manyti, kad A. Skėma apskritai literatūroje nėra toks jau originalus. Gal originalus jis tik mūšiškos literatūros ribose.

Bet ne tai svarbu. Čia yra daug kasdieniškesnis klausimas: ar kiekvienas originalumas įdomus? Šiaip jau žmonių santykiuose "originalai" yra mėgstami, bet toli gražu ne visi. Originalumas originalumui nelygu. Smagu turėti draugę tokį "originalą", kuris turi naujų kalbos temų, kuris originaliai samojingai elgiasi, bet jei kas savo "originalumą" ima rodyti laikydama šis sūkiu "kad ir nežmoniška, bet tik kitiškai", tai tokio "originalo" paprastai vengiama. Kur baigiasi mielo, įdomaus ir priimtino originalumo ribos ir kur prasideda nuobodulys, įkyrumas ar net viešas akibrokštas — tai pareina nuo aplinkos pa-prošymų, pažiūrių, skonio... Bet, sakysim, jei kas savo "originalumą" bandytų parodyti ateidamas į svečius apatiniais teapirngais, tai bent tik laukiniai žmonės tokio "originalo" neišmestų lauk.

Yra, man rodos, panašumo ir tai ir su originalumu literatūroje.

Besikaitant A. Skėmos knyga, daugeliu atveju man vaidenosi... dailininkas. Bet dailininkas, kuris nepiešia vadinamųjų "dailių" dalykų, o kuris pina iš drastiškų brojų nesuvokiama chaosą, kuriame gal ir yra kokia idėja, o gal jos nei nėra, bet kuris palieka neapibūdinamą, slegiantį įspūdį. Pagalvojau apie Čiurlionį, kuris, kaip sakoma, bandė išreikšti (ar ir išreikšti) garsus spalvomis. Iš to asociacija: Skėma, galbūt, yra modernus rašytojas, kuriame glūdi pasislėpęs modernus dailininkas. Atrodo, kad jis rašo, vartodamas modernaus dailininko metodus. Jei taip, tai įdomu, originalu! Bet kad rezultatas — baugus...

Aš, rodos, bent jau pagal kalendorių, visiškai XX-jo amžiaus žmogus. Ir karai pergyventi, ir "miestų žiburiai" ne naujiena, nekaltant jau apie iki absurdiškumo žmogų pažeminančias situacijas XX-jo amžiaus inkvizitorų naguose. O vis dėlto man tokia k l a i k y b e, kokią A. Skėma taip meistriskai supina iš fantastiškiausių absurdų, visiškai neatrodo esanti, tiesa apie tą aplinką, kurioje mums šiais laikais tenka gyventi. O kas neatrodo tiesa, tas ima atrodyti šmeižimu... Šitos originalumas, kurio pagrinde tiek daug sutirštinto pesimizmo ir persūdotos panikos "laiko dvasiai", per greit darosi įkyrus... Autoriaus valia žiūrėti į pasaulį per savus akinius. Bet įėjus aš, įėjus daugelis į tokį originalumą, nepuls, kaip musės į medų — tai kas gi? Ar mums belieka tik pasmerkimas, intelektualiai ir kultūriškai atsilikusios minios vardas? Dovanokit, nors nekokios nuomonės esu apie tą mūsų XX-jo amžių, bet dar neofreidai sutikti, kad jo dvasia yra pavirtusi tokiu monstrumu, kokią A. Skėma piešia savo "Apokaliptiškoje variacijose" (Variacijose — nuo "įvairumo", ar nuo tyčia, originalumo vardan, rodomo "variatiškumo"?).

Aš būčiau linkęs sutikti su Henriku Nagiu ("Nepr. Lietu-

va", balandžio 1), kuris įrgi paabejojo, kad A. Skėma pasiduoda pagundai (o aš sakyčiau, tyčia veda save į pagundą) suvaidinti "Buergerschreck", t. y., ramių piliečių baubą. Baubas vis baubas — nors kartais ir labai originalus, bet jo greičiau kratomasi, o ne įšėkoma.

Jei kas drįstų sakyti, kad A. Skėma neparodė stipraus rašytojo talento, jokių būdu su tuo nesutikčiau. Bet man susidarė įspūdis, kad tą talentą jis pritaikė literatūrinei "paprakai", gaminti. O paprika, kaip žinome, ne taip jau daugeliui patraukli, ir tiems patiems ne nuolatos. Todėl aš sakyčiau A. Landsbergiui: nemusteik, jei nesubėgsime šio originalumo sutikti su nenuilstančiais fanfaraais.

Dar vena užuolanka. Itymeniuose būreliuose visai pakalbama. Kartais ir "riebiai". Bet juo augštesnis intelektualinis ir ypač estetiškas išsilavinimas, tuo labiau to vengiama. To vengiama taip pat juo labiau, juo aplinka yra viešesnė. Tegu, sakysime, žmonės ir suaugę, tegu jiems "seksualijoms" nėra jokia paslaptis ir atitinkamas žodymas ne naujiena, bet viešumoje tuo brutaliai švaistytis neprimta. Jei draugijoje atsiranda, kas bravoruoja, rodydamasis turįs dūmų nebijančias akis ir galįs naujai "vadinti dalykus tikrais vardais", tai toks gali būti prašytas net ir išeiti, nes toks elgesys paprastai laikomas kitų n e g e r b i m u.

Čia jau ir prieiname prie to "pikantiškojo" reikalo. A. Skėma, tarp kitų savo originalumų, gana dažnai demonstruoja ir tokią originalumą: įterpti, netgi višiška be jokios logiškos priežasties, kokį realistiškiausiai seksualų vaizdą ar posakį, dažniausiai nevengiant ir "tikrusius vardus" pavartoti. Tai daroma išspausdintoje knygoje, vadinasi, viešiausioje vietoje. Toks viešas, kur buvus kur nebuvus, persokinėjimas iš siurrealistinių fantazijų į realistiškiausią kūno dalių, kad ir žodžiais, apčiupinėjimą, man regis, literatūrinio tobulumo kūrinui nei kiek neprideda, o skaitytoją dažnai šokiruoja, panašiai

Petras ir Liucija

Romain Rollandas lietuviui skaitytojui mažai tepažįstamas, ir tas vienas nedidukas jo romanas, Petras ir Liucija, Lietuvoje tebuvo išspausdintas (dabar jį perspausdino "Gabi-ja").

R. Rollandas, Nobelio premijos laureatas, šiandien jau kapuose, buvo, be kita ko, didelis pacifistas. Šitoje savo knygoje, vaizduojančioje karo meto Parizį ir šitose niūriose nuotakose užsimezgusią dviejų jau-

nuolių meilę, rašytojas taip pat bando gvildinti karo beprasmiškumą, žiaurumą ir net kvailumą ("Juk kelias pakankamai platus visiems. Tad kam reikia to pasiūtim, tos sąvaidystės? Kam reikia tų puikybės pilnų tėvynių, tų plėšikiškų valstybių ir tautų, kurioms žudymas — šventa pareiga? Kam reikia tų žudynių iš viso? To pasaulio, kuris pats save ryja?"). Rašytojas šitokias nuomones reiškia ne savo veikėjų lūpmis, bet pats, kaip knygos autorius.

Patį Petro ir Liucijos meilės istoriją naivi ir tragiška. Petras — studentas ir būsimasis kareivis, kuris stengiasi apie nieką kitą negalvoti, tik apie savo meilę. Jam niūriomis dienomis tai lyg vienintelis išganymas šioje žemėje (o apie kitą pasaulį jis negalvoja). Visą jis bando statyti ant principų, lyg ant kortos. Liucija, jaunutė dailininkė, gyvenimiškai yra žymiai praktiškesnė. Ji piešia gerų paveikslų prastas reprodukcijas, nes reikia iš ko nors gyventi, nors jaunuolių pradžioje erzina tai, kad ji verčiasi pigiu menu. Ji, priversta užsidirbti duos-

nos kšną, sutiktų eiti net ginklų gaminti, nors Petras tuo taip pat bjaurisi. Tik meilė priverčia juos viską užmiršti ir tėsirūpinti savim. O Did. Penktadienį, kai jie nueina į bažnyčią, baigiasi jų meilė: bombardavimo metu grūdamas prislegia juos piliorius.

Knyga iliustruota. Kas tu iliustracijų autorius? Mazarelis? Vis dėlto tokias dalykus būtų verta pažymėti. Nepažymėta taip pat, kas Lietuvoje buvo išleides pirmąją vertimo laidą (rodos, "Sviesos" knygynas). Šitokius nutylėjimus praktikuojama ne viena "Gabijs", perspausdinusi šią knygę.

Skaitytojas taip pat pasigenda žinių apie autorių. Bent puslapelis jų labai praverstų.

B. Kaz-tis

P.S. Šitos minties nekėliau pradžioje, bet ji gal ir verta viešumos. Kam "Gabijs" šiandien prireikė Rollando? Sovietai ir

visų laisvųjų kraštų penktosios kolonos taip subjaurojo pacifizmą, tokį atsargų padarė jį, kad mes tiesiog bodimės juo ir visais Picaso balandžiais. Kam gi šitokiu metu dar mus masiškai maitinti tuo pacifizmu? Ar nebėra šiai dienai kitokio pakaitalo?

B. K.

ATPIGINTA "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas atpigino jo leidžiamą bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumeratą kainą 1953 metams. Europos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratą kainą nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto prelaids ir čekius adresuoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

**PROTECT
YOUR RIGHT
TO DRIVE**

UNDER NEW STATE LAW

Gaukit žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupykit iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas.

Saukite:
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

FARM BUREAU MUTUAL
AUTOMOBILE INSURANCE CO.
COLUMBUS, OHIO

IDALO PALESSE

JO VEIKLA VOKIEČIŲ KARO ŽVALGYBŲ TARNYBOJE IR MIRTIS — 2-ROJO PASAULINIO KARO METAI

Vertė VLADAS MINGĖLA

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

Žygis sekasi. Vokiečiai susirūpino. Juk šių laikų modernaus karo vesti be informacinės tarnybos, be žinių tiekimo tarnybos, beveik neįmanoma. Vėlgi prisistato Idalo Palesse. Jis buvo vokiečių pusėj. Tačiau jis vėl ryžosi įsijungti į darbą. Tamsią naktį vokiečiai nugabena jį numatytos vietovės, į alijantų užnugarį — išlaipina jį ant kranto. Trumpu laiku genijalusis Idalo Palesse sugeba gauti amerikiečių amunicijos bazę. Vėl čia padėjo kalbamų pulkininko pažintis ir jo rekomendacija. Tarp vokiečių karo žvalgybos štabo ir Idalo Palesse užsimezgė ryšys. Vėl vokiečių reikalai pagerejo, nes iš priešų pusės pradėjo plaukti žinios skubios, rimtos, patikimos ir svarbios.

Kartą, dėl savo žinių svarbumo ir konkretumo, Idalo Palesse vos ne išvengė mirties. Jo paties nurodymu, vokiečių bombonešių eskadrilės, staiga ir netikėtai puolė tą bazę, kurioje Idalo Palesse tarnavo. Bazė buvo visiškai sunaikinta. Kiek vėliau amerikiečių CIC nustatė Palesse siunčiamosios

radio stoties vietovę. Jam ir čia pastarnavo instinktas ir laimė: jis prisiveržė pro amerikiečių-anglų fronto liniją — laimingai pasiekė vokiečių kariuomenės pozicijas.

LAIKAS BĖGA. KRAUJAS LIEJASI

Vis daugiau ir daugiau karo laimė krypta alijantų kariuomenės pusėn. Kaskart vokiečiams sunkėja žvalgybos užaavinių sprendimas. Traukiantis darosi vis sunkiau ir sunkiau užmegsti ryšį, su užnagary. likusiais šnipais. Nors voras ir meža savo voratinklą vėl ir vėl, bet nesėkmė jį lydi. 1943 m. gale, vokiečiams dar pavyksta įsibrauti į amerikiečių slaptažą tarnybą. Vėl keli šalto kraujo, drąsus agentai ėmė veikti. Jų tarpe vėl matome tą drąsuolį — Idalo Palesse. Jis vėl, laisvu noru, pats pasisiūlė šį pavojingą žygį atlikti. Jis aprūpinamas vokiečių karoligoninėje ką tik mirusio amerikiečių CIC agento dokumentais.

Ryšys užmezgiamas savotišku būdu. Vokiečių pozicijų pusėj įrengiamas klatingas

trumpų bangų siųstuvas. Idalo Palesse mėgina įeiti į sąlytį su amerikiečių CIC: dirba mirusio amerikiečio vardu. Uždavins — melaginga informacija klaidinti alijantus. Sekasi. Idalo Palesse įsigyja pasitikėjimą. Neįtarama. Gauna slapto kodo šifrą — slaptažą. Įsakoma skubiai veikti. Reikia organizuoti vokiečių valdomoje srityje munitcijos — amunicijos ir kt. karinių medžiagų sandėlių sprogdinimą, vykdyti karinėse dirbtuvėse sabotazo veiksmus, sprogdinti tiltus, padeginėti kariniai svarbius pastatus bei sandėlius. Įsakymas ir šiuo atveju vykdomas stropiai, greit, numatytu laiku ir tikslumu. Bet Palesse "suorganizuota sabotazo grupė" "pakliuvo į vokiečių rankas." Tuo tarpu Palessei "pavyksta laimingai bėgti." Vaidinimas buvo puikiai surežisuotas. Amerikiečių CIC įtikinta, jog agentas yra ju. Išvykęs Palesse kiton sritin užmezgia ryšį su amerikiečių žvalgybos štabu. Žaidimas vėl pradėdamas iš naujo. Alijantų kariuomenė išlaipinama Romos m. pietuose. Gerai Pradėta Palesse darbą vokiečių karo žvalgybos vadovybė perduoda vienam savo agentui vokiečiui. Palesse tuo laiku iškeliamas Ancio prietilčio srities svarbių žinių tiekimui. Betgi, amerikiečiai greit pastebėjo, jog amerikiečio agento vardu veikęs vokiečis nėra tas tas asmuo, kurio jį pasitikėjo. Kurį laiką amerikiečių kontržvalgyba palaikė dar radio ryšį su tuo pseudo amerikiečiu. Pastebėti

skirtumai darbe. Išliko netikslumai. Telegramų stilius ir kt. smulkmenos parodė, jog vokiečių pusėje esąs agentas nėra iš viso amerikietis. Dar toliau tęsdami tyrimus amerikiečiai pastebėjo ir suprato, kad Idalo Palesse veda dvigubą žaidimą: tarnauja ne tik amerikiečiams, bet ir vokiečiams, o gal ir iš viso tik vokiečiams. Atsiranda išdavikų. Pagalau pavyksta sužinoti Idalo Palesse pavestą naują užduotį. Bet pats Palesse nieko blogo nenujaucia. Išvykęs naujon vieton skuba su CIC užmegzti radio ryšį.

Naujoj vietovėj atsidūręs Palesse pastebi, jog alijantai ruošiasi stambaus masto puolimui: iškrauna galybes sunkiųjų ginklų, tankų, patrankų ir kt. karo reikmenų. Jis skubiai painformuoja vokiečius. Tačiau čia jo darbas atydziai amerikiečių sekamas. Mėginta pagauti šį vertingą paukštį... Laimė ir šį kartą padeda jam pasprukti iš paspėstų spastų. Veikti juo toliau juo labiau darosi sunku, beveik neįmanoma. Jis vis dar renka žinias apie amerikiečių ir anglų kariuomenių pasirošimus. Ruošiasi sprukti atgal pas vokiečius. Bet tą žygį nesiseka įvykdyti. Niekieno žeme, — nuolatos raketų ir šveiciančių sviedinių apšaudoma, neįmanoma perbėgti. Jis jaučia, jog aplink jį tariamas geležinis žiedas vis traukiasi, vis siaurėja, — o jis to žiedo vidury. Palesse dar traukiasi į Nettuno. Sekančią naktį jis dar bandys pasiekti vokiečių fronto linijas. Jis blaškosi,

kaip medžiojamas žvėris, kol jį, beinančią naktį, pagauna amerikiečių MP sargyba. Su laikomas, kadangi jis ėjo draudžiamu laiku. Nuvedamas sargybų būstinėn. Nuodugnai iškratomas. Jo dokumentai (svetima pavardė) atrodo tvarkoj, bet patikrinus visus pas jį rastus popierius, jų tarpe rastas anglų pulkininko rekomendacinis laiškas. Tas laiškas mini jau kitą pavardę. Patikrinus slapta CIC kartoteką paaiškėjo ir to laiško savininko tikroji pavardė. Idalo Palesse padarė fatališką klaidą, nes įėjus būtu tą laišką sunaikinęs, jo asmuo nebūtų atpažintas. Išsiginti nebuvo įmanoma. Karo lauko teismas, su trumpo bylos išnagrinėjimo nuteisiamas mirtį, sušaudant.

Idalo Palesse prašo kunigą. Jam leidžiama atlikti paskutiniąją išpažintį.

1944 m. balandžio 30 d., anksty rytą, aušros pazaramė ėmus dąžyti ir auksu spalvinti dangų — Idalo Palesse sušaudomas.

Ir šią paskutinę valandą jis prašė akių neužrišti. Jis miršta drąsiai, pakelta galva.

Idalo Palesse buvo vienas iš tūkstančių vokiečių tarnavusių agentų — šnipų. Skirtumas tačiau tas, jog čia aprašytasis agentas dirbo vokiečiams ne dėl pinigų, bet idėjinų įsitikinimų vedamas. Tokie šnipai patys pavojingiausi.

(Pabaiga)

Pagalba gimnazijai

Ketvirtieji mokslo metai

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija šių metų balandžio mėn. 14 dieną pradėjo 4-tuosius mokslo metus. Jie vadinsis 1953-1954 mokslo metais.

Cia pat tenka tuos metus paaiškinti ir atitaisyti iki šiol pasitaikančią klaidą.

Sioje Vakarų Vokietijos (Niedersachs) provincijoje nauji mokslo metai prasideda balandžio mėnesio pradžioje, o baigiasi kitais kalendoriniais metais kovo mėnesio pabaigoje. O kad tuos 1950-51 m. metus baigė jau Vasario 16-sios vardu, tai tie metai ir buvo pirmieji, toliau savo rėtu 1951-52 — jau antrieji, 1952-53 — tretieji, o dabar pradėti ketvirtieji. Skaitant ką tik praėjusiuosius mokslo metus antraisiais, Vasario 16 Gimnazijos amžius kaip kur vienais metais būdavo sumažinamas.

Lietuvių patarlė sako: nauji metai — nauji lapai. O mes sakom: nauji metai — nauji rūpesčiai. Antai anuos mokslo metus pabaigė su 156 mokiniais, o šiuos pradėjom su 181 ir dar yra paduotų prašymų. Šiais metais Rėmėjų Būrelių susiorganizavo 198, ir kaip kurie iš jų jau įvykdė pasidėjimą, o didžioji dauguma baigia vykdyti, keli Būreliai, atrodo, negalės tęsti. Į išsiuntintus Būrelių Gimnazijos atsišaukimus ir prašymus apsiimti po vieną mokinį išlaikyti ir šiais metais, deja, dar mažai kas teatsiliepė. Dėl to ne be pagrindo sakom, kad nauji metai — nauji rūpesčiai.

Praėjusiųjų metų patyrimas parodė, kad sudėję visas išlaidas, vieno mokinio išlaikymas atsieina daugiau kaip 20 dolerių mėnesiui. Bet Gimnazija tikisi, kad ir šiais metais parems ją savo gėrybėmis BALFas ir kiti tautiečiai vienkartinėmis aukomis, dėl to Rėmėjų Būrelių prašom aukotis tais pačiais 20 dolerių mėnesiui.

Pernai BALF'o Pirmininkas Kan. Dr. J. B. Končius ir VLIK'o Vykdomosios Tarybos Pirmininkas K. Zalaskas ir kiti, lankydami Vasario 16 Gimnaziją, gerėjosi, kiek čia gražaus lietuviško jaunimo, ir įvairiomis progomis raštu ir žodžiu teigė, kad ši Gimnazija rimtai palaikytina, kad susisipietusiam čia jaunimui verta padėti šviestis lietuviškoje mokslo įstaigoje. O mes ir dar sakome: kaip dabar paleistume ir kur dėtume tuos 181 berniukų ir mergaičių, jau kelerius metus čia besimokiusių ir besitikėjusių toliau mokytis? Daugelis iš jų paliko vokiečių mokyklą ir atėjo šen, kad miečiau jiems tarp saviškių, kad jų tėvai panorėjo auklėti ir mokyti juos lietuviškoje mokykloje. Kai kurie iš jų, išėję iš privalomojo mokslo amžiaus, būtų turėję įsijungti į vokiečių ūkį ir veikliausiai būtų nautę svetimųjų jūroje, o čia jie gali išlikti savo tautai ir gimtajam kraštui.

Todėl, Mielie Tautiečiai, kuriame žemės krašte Jūs bebūtumėt, prašom įvertinti mūsų pastangas ir geros mūsų norus, jau labai konkrečių darbų pagrįstus, ir ateiti mums į pagalbą — padėti išlaikyti Vasario 16 Gimnaziją. O tuos Tautiečius, kurie gražiai tęsė praėjusiais metais, prašom ir toliau tęsti kilnų Gimnazijos Rėmėjų įsipareigojimą. Mes nuoširdžiai tikime, kad Lietuvių Tauta gyvens, ir visur reikės jai šviesti, susipratusių sūnų ir dukterų. Mes nuoširdžiai tikime, kad Lietuva netrukus bus laisva, ir jai

taip pat reikės tokių sūnų ir dukterų, kurie netik svetur, bet savo gimtojoje žemėje galėtų gražiai ir naudingai jos labai darbuotis. Tas yra didysis mūsų tikslas, ir to tikslo kaip įmanydami siekiame. Tik mūsų vienu pastangų, kad ir didžiausių, čia nepakanka. Be Jūsų pagalbos mūsų užsimojimai ir darbai neįvykdomi.

Dar kartą prašom praėjusiųjų metų Rėmėjų Būrelius apsiimti ir toliau globoti po vieną mokinį. Jei kas norėtų pakeisti globotinį, prašom ir apie tai rašyti, nes praėjusiais metais nevisiems pagal jų norą buvo paskirti, šiemet gal galėsime keliamus pageidavimus patenkinti. Taip pat nemanau, kad kaip kurie Būreliai šiais metais negalės įsipareigoti ar bus išsiskirstę, išvažinėję į kitus miestus, dėl to prašom organizuoti naujų Būrelių. Gimnazija užtikrina, kad ir šiais metais atsargiai ir taupiai vartos sunkiai tautiečių uždirbtą pinigą, o ką sutaupys, palaikys sunkesnei nežinomai dienai.

Būrelių vadovus prašom, kaip ir pernai, atsiųsti Gimnazijai Būrelių narių sąrašus, pasisakyti, nuo kurio iki kurio laiko apsiima šelpimą ir kokius turi pageidavimus dėl mokinio paskyrimo.

Ir visus kitus geros valios tautiečius, kur negalima sudaryti Būrelio, labai prašom padėti Gimnazijai vienkartinėmis aukomis. Visų aukos, kad ir mažiausios, bus su nuoširdžiu dėkingumu priimtoms.

Pinigus prašom, kaip ir anais metais, siųsti per Bendrąjį Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą (United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.). Taip

DAR NEVĖLU,

bet veikia gali būti PERVĖLU, norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

pinigus Gimnazija patogia ir greitai gauna. Bet kam patogumai kiti siuntimo būdai, prašom naudotis anais, kaip ir pernai laikurių tautiečių buvo daroma. Gimnazija lygiai pat visiems bus dėkinga. Tikėtai siunčiant per BALF, Balfas taip pat stiprinamas ir tuo būdu juo labiau įgalinamas daugiau padėti Vokietijoje ir kitur likusiems ir vargantiesiems mūsų tautiečiams, taip pat ir Gimnazijai.

Lauksime pasitikėdami. Mokslo metus pradėjome su malda, su džiaugsmu ir pasiryžimu. Labai tikimės, kad mūsų darbo be laiko nereikės nutraukti.

Per šviesą į laisvę ir žmoniškumą!

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija

Atsišaukimas

Rugsėjo 18 dieną 1953 metais Kauno Arkivyskupui — Metropolui Juozapui SKVIRECKUI sukanka aštuonesdešimties metų amžiaus. Tai nepaprastai suakcentuota — jubilėjui atminti, J. E. vyskupui Vincentui Brizgiui vadovaujant, Chicagoje yra sudarytas iš įvairių lietuviškų katalikų organizacijų komitetas, kurio pavidimu skelbiama šis atsišaukimas — kvietimas į visame pasaulyje pasisklidusius lietuvius — katalikus tam garbingam jubilėjui pasirošti ir galimai tuo pačiu metu jį apvaikščioti.

Taikydami prie vietos sąlygų, Chicago lietuvių komitetas J. E. Arkivyskupo — Metropolito jubilėjų yra nutaręs minėti š. m. rugsėjo 13 dieną, sekmadienį. Kadangi mūsų garbingo Sukaktuvinio gimtadienis išpuola darbo dieną, tai minėjimui sutarta pasirinkti sekmadienį prieš tą suaktį, arba sekantį sekmadienį, rugsėjo 20 d., kur vietos sąlygos tai atlikti leidžia.

Jei kitose JAV lietuvių kolonijose ar iš viso kituose žemės kontinentuose, kur šiuo metu lietuvių gyvena, kiltų mintis, kaip Chicago lietuvių yra nutarę tą jubilėjų minėti, tai kelias sakinius to minėjimo planą galime taip atpažinti:

1. Rugsėjo 13 d., ar 20 d.,

Ar sukurs lietuviškus laužus?

L.S.B. Vokietijos Rajono Vadeiva sktn. A. Venclauskas rašo užjūrio skautams bei jų bičiuliams:

"Artėja vasara, o bu ja ir skautų stovyklos. Mes, Vokietijoje palikę skautai ir skautės taip pat norėtume susirinkti iš įvairių vietovių ir drauge pastoviai vykauti. Juk žinote, kad skautas be stovyklos, kaip kunigas be altoriaus. Bet, atvirai sakant, neturime lėšų.

Sesės — broliai, jei Jūs galėtumėt mums padėti, mes atsiųgtume Jums nuoširdžiu darbu.

(kur kam bus patogiau), visose lietuvių — katalikų bažnyčiose laikomos iškilmingos pamaldos Arkv. J. Skvirecko intencija.

2. Tą pačią dieną surengiamos iškilmingos akademijos su atitinkama paskaita apie mūsų didįjį kultūrininką, pirmąjį viso šventojo Rašto vertėją lietuvių kalbon, tam pašventusį visą savo gražųjį amželi; antroji akademijos dalis meninė.

3. — Jų, bene svarbiausiu punktu, eina platesnės monografijos paruošimas ir jos išleidimas. Tam tikslui jau yra davę savo pasidėjimą ir atitinkama medžiaga ruošiamas. Tikimasi, kad atsiras ir ne viena auka, reikalinga monografijos išleidimo išlaidoms padengti.

Kadangi Arkv. J. Skvirecko visas gyvenimas buvo pašventas tam, kad lietuvių tautai duotų pilną viso šventojo Rašto vertimą, kuriuo visi lygiai juo gali naudotis, tai Chicago Komitetas kviečia ir prašo visą lietuviškąją spaudą neatsisakyti pasiskelbti šį atsišaukimą ir iš viso deramai prisiminti tą retą suaktį, pagerbiant pirmąjį eilę didįjį mūsų tautos kultūrininką, mokslininką, Vytauto Didžiojo Universiteto profesorį, Lietuvos Bažnytinės Provincijos pirmąjį Metropolitą ir šimtų šimtais Lietuvos kunigų mokytoją ir globėją.

Chicago lietuvių-katalikų Arkv. J. Skvirecko

Jubilėjų ruošti komitetas P. S. Visi turintieji asmeniško atsiminimo apie garbingą Sukaktuvininką, medžiagą monografijos papildymui prašoma siųsti Chicago Komitetui, 6812 S. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.

Noro dirbti ir energijos mums netrūksta. Po pereitų metų vasaros stovyklų įsisteigė 4 nauji skautų vienetai. Tikimės, po šių metų įsisteigtų dar. Tik per stovyklą ne tik mes patys sustiprėjame, bet ir surandame daugiau pritarėjų ir entuziastų. Tik padėkime mums! Padėkime mums, nors truputį, bet greitai, nes jau laikas artėja, o mes dar nežinome ar savo svaionoje — stovyklą galėsime įvykdyti. Laiką nustatėme: liepos 1 d.; vietą pasirinkome: tokią, kad primintų Lietuvą — prie upelio, pušynėlyje. O LIETUVISKĄ DVASIA SUKURSIME PATYS.

Per Sv. Kalėdas broliai Lapinai iš Bostono su vyresn. skiltin. Algiiu Banevičium prysakyje nužlugino mus savo netikėtą parą. Dėkojame, Broliai. Parėmėte mus ne tik materialiai, bet ir moraliai. To neužmiršime!

Budime!
Sktn. A. Venclauskas
L.S.B. Vokietijos Rajono Vadeiva."

Šis mūsų skautų-čių šauksmas iš Vokietijos perduodamas ne tik užjūriose skautaujantiems jaunimui, bet ir visiems gerasirdžiams lietuviams. Ne tik Diepholz gimnazija bei vargo mokyklos, bet ir skautiškosios vasaros stovyklos gaivina Vokietijoje pasilikusiu lietuvių dvasią. Jie sustiprėja ir kūnu ir dvasia. Padėkime jiems greitomis aukomis tame darbe. Aukos siųskite adresu: Adolfas Venclauskas, Hannover, Hegelstr. 6, Germany, Brit. Zone.

APIE SKAUTŲ DVASINĮ AUKLĖJimą

Prieš Velykas Liet. Skautų Brolijos dvasios vadovas sktn. kun. J. Vaišnys, S. J., lankėsi Toronte, kur Brolijos Vadijos posėdyje buvo aptarti skautų religinio auklėjimo reikalai. Sutarta šiais klausimais:

1) Dvasios vadovai turėtų maityti visus skautus ir praveisti jiems religinį pašnekęjį nors kartą į du mėnesius. Ar tai atlikti draugovėmis ar skiltimis, susitariama su vienetų vadovais.
2) Dvasios vadovai, kaip pilnatiesiai atitinkamų vadijų nariai, turi teisę ir pareigą dalyvauti atitinkamų vadijų posėdyje.
3) Įdodį duodantieji arba išaugštesnį patyrimo laipsnį keliami skautai privalo išlaikyti

religinio ugdymo programos egzaminus arba gauti dvasios vadovo liudijimą, kad jis žino religinę programą.

Šios programos tekstas yra "Tau, Skiltininke" knygoje 67-70 pusl.

Niagaros stovykloje (birželio 30 — liepos 5 d.) bus ir liet. skautų katalikų dvasios vadovų suvažiavimas. Visi dvasios vadovai yra prašomi tas dienas rezervuoti šiam svarbiam pasimatymui. Būtų gera, kad jie kaip galima greičiau apie savo dalyvavimą praneštų sktn. kun. J. Vaišniui, S. J., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill.

SUJUDO SKAUTAI

Paskutiniu metu pagyvėjo vietos skautų veikla. Be jau minėtų jaun. skautų vaidinimo ir laikraščio, pažymėtina šių metų kovo 29 d. vyr. skautų būrelio, vadovaujamo psk. J. Pečiūrienės suorganizuota išvyka į vietos Meno Muziejų. Išvykos metu dail. A. Melnikas dalyvių supažindino su meno kryptimis bei tendencijomis istorijos bėgyje ir savo paskaitą pailiustravo gausiais muziejaus eksponatais. Gaila, kad išvykoje dalyvavo nederėdėlis dalyvių skaičius.

Balandžio 26 d. skautės ir skautai mini savo patrono Sv. Jurgio šventę. 10 val. bažnyčioje numatomos skautams skirtos pamaldos, o 11 val. buv. Lietuvių salėje iškilminga sueiga, į kurią kviečiama atsilankyti visuomenė.

Gegužės 10 d. skautai ir ateitininkai bendrai ruošia Motinos Dienos minėjimą. 11 val. numatoma atitinkama programa su platesne menine dalimi, skirta motinoms ir visai lietuviškai visuomenei.

"Baltijos" vietininkijos skautai birželio 17-25 dienomis stovyklauja Detroito apylinkėse. Platesni informacijų skautų tėveliai ir suinteresuotieji gali gauti pas vietos skautų vadovus.

PARĖMĖ JORŲ SKAUTUS

P. Urbonas paaugojo \$25 Chicago kpt. M. Kukučio jūrų skautų laivui — plaukiojimo pastatui įsigyti. Jūrų skautai reiskia jam nepaprastą padėką. Geliam skautai privalo išlaikyti ro vėjo!

— SKS —

Naujas JAV ambasadorius į Čekoslovakiją yra George Wadsworth. Anksčiau ambasadorium yra buvęs Irake ir Turkijoje.

WATERBURY

FILMAS APIE LIETUVĄ

Šių metų gegužės 3 d. Waterbury, 48 Green St., salėje, ALTS vietos skryliaus iniciatyva, bus rodoma naujausias Motuzų filmas apie Lietuvą. Be kitako, bus parodyti ir nepriklausomos Lietuvos pašto ženklai.

Filmas apie Lietuvą Motuzų kruopščiai ir vaizdingai paruoštas ir toli pralenkia ikišiol Waterbury demonstruotus panašius vaidzys. Todėl reikia tikėtis, kad šį kartą retas kuris praleistų nepasidžiūrėjęs gražių Lietuvos vaidžių ir ta proga neprisimins savo gimtąjį ar tėvų kraštą.

Bus du seansai, kurių pradžia: 2 ir 5 val. po piet.

MAZAS SUSIDOMĖJIMAS BENDRUOMENE

Balandžio 19 d., įvyko pirmasis, po valdybos perrinkimo, ALB Waterburio apylinkės susirinkimas. Tačiau bendruomenės veikla susidomėjimas buvo mažas, ką rodė apytūstė salė. Buvo Dr. J. Vėbros paskaita "Ateities gyvenimo perspektyvos". Dalis buvo atėjė tik pasiklausyti, nes po jos salė dar labiau ištuštėjo.

Bet kaipurių intencijos, kaip šiame susirinkime išryškėjo, dar labiau gali atgrasyti visuomenę nuo bendruomenės susirinkimų lankymų. Užot pasvarčius kaip pagyventi bendruomenės veiklą ir pritraukti daugiau narių (kaip pranešė pirmininkas, labai nedaug naujų narių teįsirašo ir esantieji bendruomenėje sunkiai sumoka solidarumo mokesčių) valdančio bloko asmenys tuoj pat pasireiškė priekabiniais susirinkime pranešimą dariusiam LOKo pareigas einančiam Dr. M. J. Colney. Gavosi įspūdis, kad jį pasikvietė ne tam, kad painformuotų kas daroma LOKe, o tam, kad suvestų senas sąskaitas, ryšium su buvusiu skundu. Dr. V. Šmulskytis net iškėlė tokį keistą ir provokuojantį klausimą, esą kokios LOKas yra nuomonės apie Waterburio apylinkę. Bet keisčiausia — ką eina LOKo pirmininko pareigas Dr. Colney pranešė, tai čia pat dalyvavęs to pačio LOKo antrininkas Valaitis beveik visą ką paneigė arba kritikavo. Atrodo, jis tai puikliausiai galėtų padaryti pačiame LOKe, o ne apylinkės susirinkime, nors, tiesa, nusiskundė, kad dažnai LOK posėdžiuose paliekamas už durų...

Tokios kalbos nei LOKo autoritetą didina, nei bendruomenę susidomėjimą skatina. Salėje pasigirdo balsų, kad panašią kiršančių kalbų apylinkės susirinkime kitą kartą būtų vengiama. Pirmininkaujantiems teko net įsikarsčiusį LOKo antrininką Valaitį sudrausti ir nutraukti jo puolantią kalbą.

Taip "veikia" pirmoji ir jau išgarsėjusi ALB Waterburio apylinkė.

S.

THE MAY CO'S BASEMENT

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

Mr. J. D. Charleson, privatus Kenwill Corp. atstovas pirmadienį ir antradienį, bal. 27-28, aprodys šio nepaprasto Magi-Koter naudingumą.

Naujas
DAŽYMO
IRANKIS

Kainuoja 5.50

4.95

MAGI-KOTER

- Nelašina dažų
- Nudažo 2 iki 3 kartų greičiau
- Nepalieka jokių šepetio žymių
- Kiekvieno pripildymo užtenka 50 iki 75 kvadr. pėdų.

Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir pirmadienį 9 ryto iki 9 vakaro. Saukite CHERRY 1-3000 The May Co.'s Basement Domestic Department

Padaro ir pradėdantį prityrusių!

Su kiekvienu Magi-Koter pirkinium mes duodame reguliarių 1 colio 39 c. šerių šepetį tik už 19 c.

Regular 2.79

81x99 — Colių dydžio
72x108 — Colių dydžio

2.29

Jūs žinote, kad "Sa-Von" pavadinimas reiškia laboratorijoj išmėginta. Jums geros rūšies ir nešiojimo garantija. Dabar labai žema kaina jūsų piniginei. Kiekviena pora celluloido suvyniota, paruošta naudojimui.

Reg. 2.98 vertė — 81x108...2.49
Reg. 3.19 vertė — 90x108...2.74
Pagalvius užvalkalai...59c
Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir pirmadienį, saukite CHERRY 1-3000 The May Co.'s Basement Paint Department

Ar pažįsti šį kraštą

Atsiveikinant su savo skaitytojais

Paskutinį kartą

Dirvoje dedamas šis skyrius paskutinį kartą, tad leiskite tarti keletą žodžių pabaigai. Gal būt, atsiradus skaitytojams, kurie atsisidus — na, pagaliau, mūsų kančias baigiasi. Kitaip tariant, mūsų "kankintojas" tariasi savo darbą užbaigęs ir gali pasitraukti. Pažvelgęs į praeitį šių eilučių autorius gali kiek ir pasigirti: Dirvoje šis skyrius pradėtas 1951 m. rugpjūčio mėn. 30 d. Jis iš viso pasirodė

72 kartus

atsit, tariant, kad vieno n-rio medžiaga tilptų bent į 5-6 knygos puslapius, susidarytų 400 pusl. knyga. Ir visa tai atsiekta nejuokomis, iš dalies autoriaus užsispyrimu, noru reikalą priversti ligi pabaigos, ir iš dalies patiemis skaitytojams pagelaujant.

Mėgdamas vartyti įvairius almanachus, enciklopedijas, šio skyriaus autorius 1951 m. vasarą peržvelgęs New York'e išleista "The World Almanac" — tarė sau: tiek daug jame žinių apie Ameriką, kodėl nepasitarnauti savo skaitytojams, kodėl jų nesupažindinti su šiuo įdomiuoju, dar mažai mums pažįstamu kraštu?

Ir Dirva pradėjo spausdinti tokius straipsnius. Pradžioje pasirodė trumpos žinios apie krašto upes, miestus, muziejus, kalnus ir, atrodo, atsirado skaitytojų pritarimas. Kai 1951 metais pasibaigus tie straipsniai buvo nutraukti, Dirvos redaktorius kartą jų autorių "puolė" — girdi, atnaujink juos vėl, pagelauda skaitytojai. Ką gi, jei taip, tenka nusilenkti tai valiai ir vėl pradėti darbą, t. y. ji tęsti.

1952 m. balandžio mėn. 3 d. pasirodė 14-sis Dirvos n-ris su atnaujintuoju skyriumi. Savaitę po savaitės sekė po straipsnių ir štai darsiita ligi šios dienos, iš viso sukurus, "vieną atsikvėpimą", 56 straipsnius.

Nėra reikalo čia atpasakoti visą įdėtą medžiagą, nes rašyta beveik apie viską. Pradėta pačiu kraštu, su sritimis, oru, klimatu, mineralais, plačią paliestant Amerikos pasididžiavimas — krašto ūkis, pramonė, nepaprastai krašte sutinkamos gamtos grožybės, pagaliau papasakota ir apie kultūrinį gyvenimą. Galbūt, autorius susidurs ir su priekaištais — o kodėl nepaminėti bankai, sportas, emigracijos įstatymai, kodėl nenušviesta konstitucija ir kiti įstatymai? Žinoma, dar šio to trūksta, bet, gerbiamieji, nėra taip jau lengva viską paliesti, ypač, kai jauči daug užimas vietos ir... bandas skaitytojų kantrybę. Tokio pobūdžio straipsniai tikrumo turėtų būti dedami žurnale ar spausdinami atskira knyga, o jei, palyginti, taip ilgai juos dėję savaitraštis, tai tektų dėkoti pačiai redakcijai ir skaitytojų susidomėjimui.

Galimas dalykas, skyrius būtų buvęs baigtas anksčiau ir straipsniai būtų išėję trumpesni, jei autorius nebūtų pavertęs neblogu Case-Bergmark vadovėlio "Modern World Geography". Toji knyga paskatino susitemingai apžvelgti visas tas ūkio ar pramonės šakas, įsivieliantį taip "nuobodžius" dalykus, kaip pieno ūkį ar medvilnę, tabaką, anglis ar naftą, elektronus. Ir autorius pats "kankinosi" rašydamas apie tuos sausuosius dalykus, tačiau noras suteikti bent apibūtinantį nors srities vaizdą vertė "nepalūžti" ir... toliau "kankinti" skaitytojus.

Tie skaitytojai, per 4 ar, blogiausiu atveju, per 7 minutes perskaitę vieno n-rio straipsnį, gal nenusivokia visoje tos straipsnių serijos "fabrikavimo" technikoje. O ji buvo tokia — straipsniui parengti nepakako rašomosios mašinėlės, bet savaitės bėgyje vieną ar du kartus teko lankytis miesto bibliotekoje (library), peržvelgti visą eilę enciklopedijų, knygų, pačiam įsigyti kai kurias knygas, sekti kai kuriuos žurnalus bei dienraščius ir kt. Šeštadienį ar sekmadienį vėl 3-5 val. darbas su mašinėle ir štai skaitytojai gauna tuos sausuosius, nuobodžiusius, skaitmenimis išmargintus pasakojimus apie gyvenamąjį kraštą, jo atsiekimus bei laimėjimus.

Geriau būtų buvę trumpiau ir be skaičių? Taip, reiktų sutikti, bet, mielieji, autorius buvo pasinešęs duoti kuo pilnesnį vaizdą ir vaizdingesniais palyginimais, tad jam ir buvo nelengva išvengti tų ištiesimų ir tų skaitmenų. Jis tikisi, kad vis dėlto vaizdas apie kraštą, kuriame tenka gyventi, gal bus pasidarys kiek aiškesnis ir gal skaitytojai bus įgiję kiek daugiau žinių. Jei taip, tai autorius — "pedagogas" uždavinys galės būti laikomas atliktu ir visas, dažnai įkyrus ir įtempimo reikalaujantis darbas nebus nuėjęs niekais. Gal būt visi tie straipsniai kada nors pasirodys knygos formoje, gal juos kas kitas dar papildys. Savo ruožtu, šio krašto gyvenimu susidomėjusiems būtų verta atkreipti dėmesį į A. Simučio "Pasaulio Lietuvių žinyną".

Jau minėta, kad rašant naudotas įvairias šaltinius. Vienam straipsniui parašyti be žurnalo, knygos, eilinių dienraščių, paprastai naudotas bent 3-5 enciklopedijų patiekta medžiaga. O toji literatūra, šaltiniai buvo tokie: The Columbia Encyclopedia (1950 m. laida), enciklopedijos — Americana, Britannica, Catholic, Collier's, E. Britannica Book of the Year (1950-1952), The Americana ir Collier's Annual 1952, The New International Year Book — 1951, 10 Eventful Years, (1937-1946), The World Almanac and Book of Facts (1952, 1953 m.), knygos — D. Butcher "Exploring our National Parks and Monuments" (1951), E. C. Case, D. R. Bergmark "Modern World Geography" (1949, C. Colby, A. Foster "Economic Geography" (1947), H. Lehmann-Haupt ir kt. "The Book in America" (1939), J. Lait, L. Mortimer "Chicago Confidential" (1950), M. Bergren, V. Norden Vadovas po Chicago (1952), Vadovai po New York, periodika — sav. žurnalas "US News and World Report" Washington (1951-53 m.), "New York Times", vietos dienraščiai ir kt.

Autorius jaučia, kad medžiagos galėjo panaudoti daugiau, tiksliau, bet... dirbant ne-normaliuose sąlygose susidurti ir su sunkumais. Jis dar kartą, atsisveikindamas, tikisi, kad jam bus atleista už visus trūkumus bei neįsivienijamą įsibrovusį klaidas. Buvo gerų norų patarnauti ypatingai mūsų naujiesiems ateiviams JAV ir kiek tai autoriui yra pavykę, tegul jie sprendžia.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kiek imigravo į JAV?

Nuo 1820 m. į JAV iš įvairių kraštų įvažiavo 39,531,199 asm.

1949-50 fiskaliniiais metais šiame krašte įsikūrė 249,187 ir 1950-51 m. — 205,717 ateivių. Nuo 1948 m. birželio 25 d. įsigaliojusio DP įstatymo ligi 1951 m. birželio 30 d. šio krašto krantus pasiekė 247,927 DP emigrantai.

Kurie svetimšaliai neįsileidžiami į JAV?

Politiniu požiūriu neįsileidžiami: esą ar kada nors buvę šių grupių nariais — anarchistai, kurie priešingi organizuoti valdžiai, nariai ar turį ryšius su komunistų ar kita kuria totalistine partija, išpažįstant pasaulinio komunizmo doktriną ar galį siekti JAV įvesti totalistinę diktatūrą.

Ar reikalingi vad. "pirmieji poferiai"?

Pagal naująjį imigracijos įstatymą — neįbūtinai. Tačiau kiekvienas ateivis, dėl darbo ir kt. priežasčių, sukakęs 13 m. amž. tuos popierius gali įsigyti per vietos imigracijos - naturalizacijos įstaigas.

Kaip įgyjama JAV pilietybė?

Pirmoji sąlyga — reikia būti pagal įstatymą įsileistam nuolat gyventi JAV. Pilietybę galima įgyti šiame krašte išgyvenus 5 metus, o padavęs galutinį prašymą turi ligi padavimo laiko be pertraukos išgyventi JAV šešis mėn. Prašantysis pilietybės turi: mokėti raštu, žodžiu anglų kalbą, per visą laukimo laiką parodyti, atitinkamai Konstitucijos nuostatomis, gerą moralinį charakterį, pagaliau, žinoti ir suprasti JAV valdymo principus bei formų pagrindus. Nemo-kantiems anglų kalbos sudaromos trys išimties: pilietybę gali gauti fiziniai nepajėgia rašyti ar kalbėti, turėję 50 m. amž. 1952 m. gruodžio 24 d. ir JAV teisėtai išgyvenę 20 metų. Vedę, ištekę už JAV pilietybę ir atitarnavę JAV kariuomenėje pilietybę gauna nelaukiant 5 metų.

Kaip su nepiliečių kelinėmis ir užsienius?

Gyvenantieji JAV ir turį "pirmuosius popierius", laikomi dar Lietuvos piliečiais, tad vykdam į užjūrus iš Lietuvos konsulatą JAV turi gauti Lietuvos užsienio pasą. Emigracijos — naturalizacijos įstaigoje reikia išimti leidimą grįžti į JAV — Permit to Re-enter the U.S. Jis duodamas ligi metų laiko. Su tokiu leidimu ir Lietuvos užs. pasu (išskyrus Vak. Vokietiją) tokio paso daug Europos valstybių nepripažįsta ar bent daro sunkumų, pasirūpinus paskirų valstybių vizas, jau galima keliauti. Tenka grįžti metams ne pasibaigus, nes priešingai nuostata galios visas JAV praleistas laikas ligi pilietybės gavimo. Vykstant iš JAV į Kanadą ar Meksiką jokie leidimai ar vizos nereikalingi — pakanka turėti žaliąją svetimšalių, DP registracijos kortelę, būtinai su fotografija.

Kokia registracija privaloma svetimšaliams?

Jei kas jau buvo 4 kartus užpildęs DP registracijos blankus, tai registravimas privalomas ir toliau, einant McCarran Imigracijos įstatymu. Tokia registracija atliekama kiekvienais metais sausio mėn., dažniausiai asmeniai įteikiant blankus per pašto įstaigas. Neatlikusiems tos pareigos svetimšaliams (nors ir pastoviai gyvenantiems JAV, bet neturintiems pilietybės) grėsia pinigines baudas, kalėjimo bausmė ar net, kaip Clevelande, jie gali būti ir deportuoti, jei būtų sumti dėl kurių kitų nusikaltimų.

Kiek žūtų atominio puolimo metu?

Amerikos civilinės gynybos įstaiga neseniai apskaičiavo, kad jei S. Rusija šiandien pradėtų atominį Amerikos puolimą iš oro, tai būtų paliesti 89 didieji JAV miestai — 400 lėktuvų su atominėmis bombomis per vieną dieną padarytų 11 milijonų nuostolių.

Kada bus spalvota televizija?

Dėl įvairių kliūčių ji JAV vis dar negalėjo pasirodyti. Tačiau, kaip pranešama iš Washingtono šaltinių, pašalinus visas kliūti, numatoma, kad nuo 1954 m. pradžios gyventojai galės žiūrėti jau spalvotos televizijos programų.

Kas nauja VLIKE

Balandžio 10-12 dienomis įvyko VLIKO posėdis. Jame, be kita ko, atskirų tarnybų valdytojams pateiktą savo darbo planus, davė atliktų darbų apyskaitas, buvo priimtas 1952 m. IV-jo ketvirčio sąmatos apyskaita, pildyta nauja VT sąmata ir padaryta eilė nutarimų.

VT nariai padarė tokius pranešimus: VT pirmininkas K. Žal-kauskas, apžvelgęs politinę padėtį, nusakė tas aplinkybes, kurios apsunkina tiek VT darbą, tiek bendrai mūsų politinių institucijų veiklą, ir palietė ateities VT veikimo gaires. Su nepaprastai didelėmis klūtėmis tenka susidurti Lietuvos išlaidų kymo Tarnybai. Kiekvieno krašto bendruomenė veikia specifinėse sąlygose, todėl bendros veiklos liniją nustatyti dažnai atvejais iš viso nėra galima. Bendruomenių bendradarbiavimą apsunkina daugelyje valstybių įstatymai, draudžiantieji bet kokią organizaciją, kurios centras būtų užsienyje. Pasaulio Lietuvių Seimo suaukimas todėl vis dar tebėra nerealizuojamas LIT tikslas. Ypač sunku šio tikslo siekti, kada stambiausia lietuvių bendruomenė — JAV lietuvių — dar nėra susiorganizavę į PLB. Šiais metais birželio gale rengiamas Vokietijoje Europos PLB suvažiavimas, kuriame organizuoti VT paskyrė pinigine pašalpa.

Informacijos Tarnybos Valdytojas pranešė, kad ateityje numatoma jo tarnybą dar išplėsti, aktyviau ir intensyviau įjungiant uždavinių bus radio transliacijų plėtimas ir organizavimas. Ta proga buvo paskirta, kaip kad buvo ir praityje daroma, pinigine parama Vatikano siuvestu lietuviškajai valandėlei paremti.

Apžvelgdamas atliktus darbus, Informacijos Tarnybos Valdytojas nurodė, kad nuo sausio

stolių žmonėmis.

Ar amerikiečiai didžiausi alkoholio mėgėjai?

Fortune žurnalas šį klausimą tyrinėjęs ir priėjęs išvadą, kad amerikiečiai pastaruoju metu keičia savuosius gėrimo papročius gerojan pusėn. Ištyrus alkoholio suvartojimą per paskutinį šimtą metų, išaiškinta, kad geriamojo amžiaus amerikiečiai šiuo metu sunaudoja tikrojo alkoholio vieną galoną vienam asmuo, tuo tarpu 1915 m. suvarto davo 2,25 gal. Šiaip kraštas turi beveik 4 mil. tikrų alkoholikų. Dar amerikiečių tyrinėtojai priduria, kad trys kraštai — Prancūzija, Šveicarija ir Chile turi didesnį alkoholikų nuosimtį kaip JAV. Iš kitos pusės, šiame krašte priskaitoma daugiau kaip 65 mil. vad. "normaliųjų" gėrėjų, kurie geria iš pamėgimo.

Kada įvyks perversmas filmose?

Jau pasirodė viena kita trijų matavimų filmas, bet tikrasis jų antplūdis laukiamas nuo šių metų rudens. Šalia vienos didžiųjų filmų "The Robe", pasirodys bent kelios kitos. Kai kurios jų bus žiūrimos su specialiais akiniais, kai kurios, vad. Cinema-scope, tų akinų nereikalauja. Hollywoode šiuo metu didelė karštieji, tiriami įvairūs tokių filmų metodai.

Kada bus spalvota televizija?

Dėl įvairių kliūčių ji JAV vis dar negalėjo pasirodyti. Tačiau, kaip pranešama iš Washingtono šaltinių, pašalinus visas kliūti, numatoma, kad nuo 1954 m. pradžios gyventojai galės žiūrėti jau spalvotos televizijos programų.

Parengė V. Alseika

mėn. pradėta leisti "ELTA-Pressedienst" (ELTOS biuletenis vokiečių k.). Šio biuletenio reikalingumas jau seniai buvo jaučiamas. Sustabdžius Vokietijos lietuvių Bendruomenės Informacijos Biuletenio vokiečių kalba leidimą, jo aktualumas dar padidėjo. Šiuo metu ELTOS biuletenio vokiečių k. leidžiama yra po 200 egz. ir siuntinėjama į 12 valstybių. Jį gauna pirmoje eilėje spaudos biurai, radiofonai, laikraščių redakcijos, parlamentarai, mokslinės institucijos bei atskiri tais klausimais besidomintieji asmenys.

Finansų Tarnybos ir Tautos Fondo Valdytojas painformavo apie laisvinimo akcijai lėšų telkimą. Tautos Fondo išleisti Lietuvio Pasai ir ženkliai eilėje kraštų jau sėkmingai platinami ir žada sudaryti efektingą priemonę lėšų mobilizacijai. Ta pačia proga buvo aptarti lėšų telkimo JAV-ese reikalai ir duota tam tikrų sugestijų Tautos Fondui.

Užsienio Reikalų Tarnybos Valdytojas, padaręs tarptautinės politikos apžvalgą, pranešė apie planuojamą politinė veiklos taliką.

Be kitų, dar buvo padaryti šie nutarimai: atsisveikdamas į tai, kad PLB Vokietijos Krašto Valdyba pirkio Lietuvių gimnazijai namus ir ryšium su tuo turi didelių išlaidų, VLIKas nutarė jai nubraukti skolų DM 5.700,— (Antra tiek tų skolų buvo nubraukta praeitais metais. TFFV). Be to, VLIKas tos gimnazijos namų pirkimo reikalams paskyrė grynais pinigais dar 5.000,— DM.

Lietuvių mokyklų nelankančių vasaros stovykloms paremti VLIKas iš savo lėšų paskyrė DM 1.000,—.

Turint galvoj, kad VLIKas

ELIZABETHE ISTEIGTA ALB APYLINKĖ

Balandžio mėn. 12 d. Elizabeth, N. J. įvyko steigiamasis ALB apylinkės susirinkimas. Susirinkimą parengė ir jį suaukė per vasario 16 dienos minėjimą išrinktoji organizacinė komisija, kuriai pirmininkavo žinomas vietos veikėjas I. Budreckas. Be to, į šią komisiją įėjo komp. J. Žilėvičius, B. Vylianda, W. Senkus, K. Jankūnas, Barty, Bagočius, Džiovalis ir Bernotas.

Nors susirinkimas ir nebuvo gausus, bet tą nęgausumą užpildė susirinkusiųjų vieningumas ir aktyvus dalyvavimas visur klausimais svarstant. Susirinkimui vadovavo B. Vylianda ir sekretoriavo K. Jankūnas. Susirinkimas, išsklaidęs gyvą kun. Dr. Starkaus kalbą, vienbalsiai nutarė ALB Elizabetho apylinkę įsteigti ir priėmė tam tikrą deklaraciją.

Į pirmąją šios apylinkės valdybą išrinko: pirm. komp. J. Žilėvičius, vicepirm. B. Vylianda, sekr. K. Jankūną, izd. Ig. Budrecką, kartot. Bartį, izdin. pavad. W. Senkų ir nariu — A. Zenkų. Į kontrolės komisiją išrinkti: pirm. Bagočius, sekr. J. Juška ir nariu K. Lanaukas. Visi susirinkusieji įmokėjo šio lidarumo mokestį, o Ig. Budreckas pradžiai paaukojo 10 dolerių. Susirinkimas baigtas Tautos Himnu.

Kaip kitose vietose, taip ir čia jaučiamas plačiosios visuomenės tarpe tam tikras abejingumas Bendruomenės steigimo klausimais. Jos idėjos atrodo tolimos ir svetimos, o kai kam vis dar neaiškos ar nesuprantamos. Būti vėta šį klausimą populiarinti visomis priemonėmis ir visais būdais, kol jis pris ir įgaus visas pilietines teises Amerikos lietuvių visuomenėje.

Kanados gubernatorius Vincent Massay sutinka Japonijos karūnos princą Akihito. Princas dabar susipažįsta su įvairiomis valstybėmis ir vyksta į Elzbietos II karūnaciją.

DAR VIENAS SELPEJŲ BŪRELIS

HARTFORD, CONN.

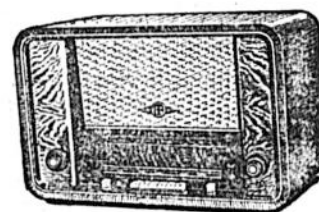
Hartforde susidarė dar vienas šelpėjų būrelis Diepholco Vasario 16-osios Dienos gimnazijai šelpiti. Šiam būreliui pradžią davė Tėvynės Mylėtojų Draugijos nariai, o vėliau prisidėjo ir kiti.

Būrelį sudaro:

A. Valkienė, W. Chase-Cekauskas, K. Vailionis, A. Stankevičienė, M. Valavičius, Val. Balčiūnas, E. Krasauskienė, Ild. Krasauskas, P. Šimoliūnas, J. Asevičius, St. Mineika, P. Kazakas, J. Augustinai, B. Račkaitis, J. Bakšys, P. Baltrukonis, V. Puzėnas, A. Kirkutis, T. Seireika ir Z. Strazdas. S.

DIRVA
LAUKIA
JOSŲ TALKOS!

Vokiškos radio aparatų firmos KOERTING atstovai

ST. GRABLIAUSKAS, gyv. 5 Thomas Park, So. Boston 27, Mass., siūlo visomis bangomis ir F. M. penkių modelių radio aparatų. Kainos nuo 100 dolerių. Taip pat skubiai reikalingi didesniuose miestuose atstovai

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kešgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Parseliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys,
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras,
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M, G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australija
P. Ambraza,
29 Elsemere St.
Kensington
Sydney

Brazilija
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia
K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste

Maracay, Edo, Aragua

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIPIUS

MIAMI LIETUVIŲ KOLONIJA

Visas Floridos traukimo taškas yra Miami miestas, dar labiau Miami Beach, atskiras kurortinis miestas. Iš Miami ten nuvažiuojama supiltais ir tiltais sujungtais keliais.

Didmiesis Miami, apie 250,000 gyventojų, smarkiai augęs, yra toliausia į pietus nusikęs didelis miestas. Jo kaimynas Mami Beach miestas, apie 100 gyventojų, yra tas nuotolus kurortinis miestas, kuris sutraukia milijonierius ir praeivius. Milionieriai gyvena puosniuose viešbučiuose, kurie turi savo privačius pliažus Atlanto pakraštyje.

Iš St. Petersburgo, apie 250 mylių važiuojant į Miami, reikia pervažiuoti vakarinio pakraščio, prie Meksikos įlankos, miestelius ir kurortus, ir pasikui, virš 100 mylių kelio, išpiltais bauginančiais pelkynais, džunglėmis, kur iš viso tik vienas kelias tėja per tūkstančius ketvirtinųjų mylių plotą. Per vidurį Floridos, per tas augštesnes sritis kur užveista apelsinų ir kitais cirtiniais vaisiais sodai, pro šalį Okeechobee ežero, eina kitas kelias pietryčių kryptimi į Miami, bet tie keliai vienas nuo kito yra apie 80 mylių tolimo.

Trečias, pats didysis, kelias eina visu Atlanto pakraščiu, pro visus to pakraščio kurortus. Girdėjot apie Afrikos tyruose pakliuvusiems keliaiviams apsišėkčius mirazus, kai jiems pristinga vandens. Bet mirazai nėra vien tik Afrikos tyru keliautojams. Man pasitaikė pergyventi mirazą važiuojant šiais Floridos nuobodžiais vienodais pelkynais.

Važiuojant į pelkynus, neapsižiūrėjot, kad reikia gasolino prisipildyti, o kello apie 60 mylių tiesiai per džungles. Pradėjot atsirasti ir baimė ir rūpestis: ar daviauosim aną pusę pelkynų? Ir tikrai, pradėjo matytis tolimose gasolino stotys, tik rodos važiuok ir privažiuos. Kai privažiuojot tą vietą, tėra kiek augštesnis krumokšlis ar augšta žolių kuokštė. Bet toliau vėl pasirodė tokie patys "oazai" gasolino stotys, ir džiaugsmas ir viltis ima kad ten daviauvas. Tada rasi gasolino. Rodos ten matosi namelis, prie jo pora gasolino siurblių. Ir taip visą kelią. Kol tikrai privažiavot stotį.

Kelias į Miami, einas iš vakarų per tą pelkyną, pavadinamas Miami Trail. Aviem jo šonams vandens grioviai, ir šie grioviai — gyvas nendrių miškas. Kita diena, po mūsų privažiavimo, keturi turistai iš šiaurės važiuodami pasigėrė

ti Florida, taip kaip mes, nuvirto į vieną grabę ir tuo baigėsi jų kelionė. Tokie atsitikimai yra dažni. Pavoju sudaro kelio augšumas ir griovių gilumas, nes kas į juos nusirita, kitaip nepatenka kaip augštyt ratai, ir prigeria. Jei kitas paskui atvažiavęs pamato nelaimę, pagelbėti negali. Kol nuvažiuoja ir praneša policijai, praeina dvi ar trys valandos. Ir niekas neištraukiamas gyvas.

Kaip amžinai niekam kitam netikusius plotus, šiuos pelkynus valstybė nacionalizavo ir 1947 metais prez. Truman oficialiai padarė tą sritį Everglades Nacionaliu Parku. Greta to parko, kur niekad žmonės negalės pasigėrėti, jei bent tik vietomis įrengtuose stebėjimo punktuose, yra Seminole indėnų rezervacija; jų iš viso esama apie 650. Ir, sako, tik jie vieni temoka ir nepaklysta tuose pelkynuose.

Mums Floridoje važinėjant, spaudoje pasirodė gera žinia, kad po didelių pastangų išrastas būdas ir pastatyta jau dirbtuvė iš tos milžiniškos Floridos džunglių žolės daryti laikraštinių popierių. Sako, padarytas toks popieris kaštuoja apie \$80 tonui, kai šiaurėje iš medžio gaminamas laikraštinių popieris kaštuoja \$126 tonui.

Pakeliui važiuojant, be daugybės Floridos savų paukščių, kurie yra keisti, matėsi taip pat mūsų šiaurės ežerų laukiniai antys, kurių tūkstančiai suskrenda čia žiemavoti. Jų pilnos baltos ir pakelių griovai-perkasai.

Šiuose pelkynuose amžinai ramiai gyvena krokodilai ir aligatoriai, įvairios gyvatės. Augštesnėse vietose yra meškučių ir panterų; gilesniuose vandenyse pakraštyje esama taip vadinamų jūrų karvių.

Mes važiuojant pas ponį Julę Styles, kur buvom pakviesti atostogauti. Ji yra sesuo Petroinės Stokienės, kurios dukterė Polina Stoska yra išgarsėjusi operos dainininkė ir atvyksta į Clevelandą dainuoti Čiurlionius koncerte gegužės 10. Pora dienų vėliau atvyko ir p. Stokienė. Abi tos seserys yra našlės, iš Worcester, Mass. Ponia Styles neteko ir savo sūnaus leitenanto lakūno, kuris užsimušė lėktuvo nelaimėje antro pasaulinio karo metu. Ji turi savo gražią vilą šiaurės Miami dalyje, ir yra viena iš pirmutinių lietuvių darbuotojų, padėjusi išauginti ir išreklamuoti Miami lietuvių koloniją.

Ją radau besidarbuojančią piniurų surinkimui baigiamam statyti Miami Lietuvių Amerikos Piličių Klubui namui-salei.

Ponia Styles, susitarus su kitais anksčiau į Miami suvažiuo-

jančiais šiaurės lietuviams, prieš kelis metus surengė pirmutinį lietuvių pikniką. Ir nuo to laiko piknikai buvo pakartojama kas žiemą. Vėliau, daugiau lietuvių čia atsikėlus, nemažai ir clevelandiečių, kurie prisidėjo prie visuomeninio darbo, įsikūrė ir draugijėlės, kuopos, moterų klubas, ir pagaliau ALT rėmėjų grupė. Jau pradėjo rengti ir Vasario 16-tos minėjimus, į kuriuos stengiasi suvažiuoti ir plačiau Floridoje išsimėtę lietuviai.

Matant Floridos, ypatingai Miami kolonijos lietuviams, iš taip plačiai suvažiavusius, susitelkusius dirbti lietuvių bei, man prisiminė Dr. Vinco Kudirkos eilėraščio "Gražu, Gražu, Gražiausia" žodžiai, nors taikyti lietuviams išsimėčiusiems anais laikais plačioje Rusijoje ir Lenkijoje, labai atitinka ir mums, amerikiečiams. Visi jie piniguoti, atrodo, gali kur nori eiti, gyventi, maišytis su svetimais, lietuviams atsukti pečius, tačiau atvykę į jėškio vieni kitų, telkiasi į krūvą, palaiko vieningumą, dirba tautai reikalingus darbus, remia Lietuvos laisvinimo bylą.

PAGERBTA KRIMINALINE LITERATURA

Garsiai Amerikos Metropolitan operai iš New Yorko atsikankius. Clevelande, noriu atkreipti dėmesį į operų turinį. Juk tai daugumoje pati kriminališkausia literatūra, kokia šviesuomenė piktinasi, jei ta literatūra parduvinėjama knygelėse. Bet operose, kriminalinė literatūra, papuošta didinga muzika, nejučiomis padaryta visos šviesuomenės gerbimo ir pasigėrėjimo objektu. Clevelande statytose astuonios eoperoje papildoma 10 žmogžudysčių paprastais žemais, istvirkavimo motyvais.

Pvz., imant Clevelande statytų operų vieną: "Don Giovanni", ji tuoj pat prasideda: istvirkėlis moterų suvedžiojimas karys, Don Giovanni įsiveržia į savo viršininko, komendanto namus, tikslu išgėdinti jo dukterį, kurią jis įsižiūrėjo. Ir kai ji sukelia triukšmą, ir kieman išbėga jos tėvas žiūrėti kas atsitiko, Don Giovanni kardu tėvą nužudo. Ji baigiasi, kai brolis nužudo savo seserį, įtardamas ją kalta jų tėvo nužudyme.

Operose "Rigoletto", "La Gioconda", "Carmen", "Tosca", "Il Trovatore", "Madame Butterfly", "La Forza del Destino", "Cavalleria Rusticana", "Pagliacci", "Faust", "La Traviata" pagrindinės temos yra istvirkėlių, tai vyrų, tai moterų, gyvenimo vaizdavimas, su kerštavimo, žudymo ir mirties pabaigomis.

Ir jei tos knygelės būtų parduvinėjamos greta šių dienų Amerikoje esamos kriminalinės, žemos rūšies literatūros, jos būtų lygiai pasmerktos.

Dainuoja Čiurlioniečiai

("Čiurlionio" ansamblio gegužės mėn. 10 d., koncerto proga)

Sakoma, kad dideli darbai nušakomi ir reikšmingi žygiai įvykdomi ne tūciažodžiamu, bet kietu darbu bei pasišventimu. Šią seną tiesą dar kartą patvirtino muzikas Alfonsas Mikulskis, su savo vadovaujamo "Čiurlionio" ansamblio bendradarbiais.

Kai A. Mikulskis, atvykęs prieš nepilnus ketverius metus į Dėdės Samo kraštą, atnaujino kūrbybį darbą, anuo metu ne vienas rimtai suabejojo, ar naujose ir neįprastose sąlygose tą darbą tęsės. Ir reikia pasakyti, kad tokios abejonės kilo ne be pagrindo. Ansamblio eilės buvo gerokai praradę: šį kraštą pasiekė tik branduolys, o dauguma bendradarbių emigraciniai vėjai išblaškė po kitus kraštus. Sambūrį teko papildyti naujais bendradarbiais, juos paruošti ir "sulyginti" į darnų kūrbybį vienetą. Ir toki darbe, reikalaujantį begalinės energijos ir nemažesnio pasišventimo, A. Mikulskis įvykdė per nepilną pusmetį. 1950 m. kovo mėn. 26 d. puosniuose Severance Hall rūmuose, įvyko pirmasis "Čiurlionio" pasirodymas.

Nuo pirmojo didžiojo "Čiurlionio" pasirodymo Clevelande, jau suėjo treji metai. Per tą laiką ansamblis atliko gražius ir šio krašto lietuvių kultūros raidoje reikšmingus žygius. "Čiurlionio" lietuviškoji daina praktiškai amerikinių didmiesčių tokiose koncertinėse salėse, apie kurias mūsų tautiečiai anksčiau nedrįsdavo net pagalvoti.

Čiurlioniečių koncertai šiaurės Amerikos didmiesčiuose reikšmingi dviem atvejais. Pirmiausia, kad jų lietuviškoji daina, žavėjusi ir guodusi tremtinius kietais vargo metais Vakary Vokietijoje, — pasiekė ausis bei širdis ne tik naujųjų ateivių, bet ir senosios išeivių kartos tautiečius, — kurių galbūt ne vienas jau buvo pamiršęs savo gimtojo krašto gražiąją dainą, kurią kasdise patsai yra dainavęs po žyduriu Tėviškos dangu, arba girdėjęs savo tėvus dainuojant. Antra, lietuviškoji daina pasiekė ir daugelį amerikiečių, kurie dar niekada nebuvo girdėję kaip dainuoja tos tautos žmonės, kuriuos anksčiau jie mėgdavo "gri-noriais pravardžiuoti.

"Čiurlionio" ansamblis, baigdamas kūrbybino darbo trečiuosius metus šiame krašte, gegužės mėn. 10 d., koncertuos vėl Severance Hall Rūmuose, kur įvyko ir jo pirmasis pasirodymas. Didelis ir turinčias koncertas, kurio pro-

gramoje, pasirodys pagarsėjusi šio krašto lietuvių — dainininkė, Paulina Stoska, buv. Metropolitan Operos žvaigždė. Įdomu pažymėti, kad šį koncertą remia ne tik savieji tautiečiai, bet ir amerikiečių kelios kultūrinės institucijos, būtent, "Cleveland Press" Leidykla, "Federation of Women Clubs", "International Arts Institute" ir "Folk Arts Association". Koncerto globėjas — BALFo-68-jo Skyriaus Valdyba su Centro pritarimu.

"Čiurlionio" ansamblis šį kartą pasirodys su žymiai padidėjusiu dainininkų sąstatu (apie 80 balsų) ir atnaujinta programa. Koncerto programa susideda iš kultūvuotų lietuvių muzikos kūrinių, liaudies dainų su kanklėmis ir tautinių šokių. Viešnia, Polina Stoska, išpildys mūsų ir svetimų kompozitorių kūrinius bei operų arijas.

"Čiurlionio" ansamblio sezono užbaigimo koncertas — vienas žymiausių Clevelando lietuvių kultūrinį parengimų. Tai įvykis, į kurį turėtų atkreipti dėmesį visi mūsų tautiečiai — senieji, naujieji ir čia gimusieji. Savo atsilankymų į koncertą, mes pagerbime "Čiurlionio" kolektyvą ir jo kiekvieną bendradarbį paskirai. Jie tą gražų lietuviškos dainos garsinimo darbą su pasišventimu dirbo sunkiais tremties metais, tą darbą su ta pačia meile bei pasišventimu dirba ir šiandiena, tam kilniam reikalui aukodami visas savo laisvasias valandas.

Andrius Jogaudas

LOS ANGELES

PIRMOJI JAV LB APYLINKĖ PRIE PACIFIKO

Balandžio 19 d. Los Angeles mieste įvyko JAV Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo ir įsiregistravo 126 lietuviai. Susirinkimas praėjo sklandžiai, be jokių diskusijų srovinių temomis, be jokių ginčų. Į apylinkės valdybą išrinkta: Audronis, Gediminas, dr. Pamataitis, Skirius ir Padžiūra (kandidatai: Selukas, Af-tukienė, dr. Alminauskis, Misiū-nienė ir Hriškevičius). Į kontrolės komisiją: Masaitis, Bakūnas ir Kiškis.

Susirinkimą sveikino Diplomatinijos Šešas msn. Lozoraitis, VLIKO pirmininkas M. Krupa-vičius, konsulas Budrys, konsulas Daužvardis, prel. Balkūnas ir Australijos Lietuvių Bendruomenės vadovybė. Charakteringa, kad šiame su-

Dailės paroda Chicagoje

Balandžio 11 d. Chicagoje Maria High School patalpose buvo atidaryta lietuvių dailininkų meno paroda. Tiesė ligi balandžio 23 d. Parodoje dalyvavo penki dailininkai: Adomas Galdikas, Vytautas K. Jonynas, Vytautas Košuba (visi trys iš New Yorko), Juozas Pautienius ir Kazimieras Žoromskis (iš Chicago).

Vyriausias parodos dalyvis prof. Adomas Galdikas, kuris šiais metais švenčia savo 60-me-tį sukaktį. Tad ši paroda yra rengta kartu ir Adomo Galdiko garbingai sukaččiai ir jojo veiklai pagerbti. Dėlto ir pačioje parodoje daugiausia vietos skirta sukačtuvinkui. Adomas Galdikas buvo išstatęs 30 tapybos ir akvarelės darbu, daugiausia Lietuvos gamtos vaizdų.

Vytautas K. Jonynas dalyvavo su 26 grafikos ir akvarelės darbais. Vytautas Košuba buvo išstatęs vieną — monumentalę skulptūrą "Kristus nuo Kryžiaus". Juozas Pautienius parodė 14 ir Kazimieras Žoromskis 12 tapybos darbu.

Paroda buvo gausiai lankoma. Parduota per 20 paveikslų, daugiausiai Galdiko ir Jonyno. Pažymėtina, kad pirkėjai buvo išimtinai naujai atvykusieji lietuviai.

Ši paroda Chicago lietuvių kultūriniam gyvenime yra didelis įvykis. Tiesia, joje dalyvavo tik penki lietuvių dailininkai, nors pačioje Chicagoje turime žymiai daugiau dailininkų. Bet

sirinkime senoji Amerikos lietuvių karta skaičiumi beveik viršijo naujuosius ateivius.

MIRĖ ADV. J. GRISHIUS

Neseniai Los Angeles mirė čia prieš porą metų iš Chicago persikėlęs advokatas Grishius (Grish). Palaidotas Chicagoje.

Velionis buvo karštas katalikas, bažnytinėse organizacijose užėmė vadovaujamą vietą, bet mokėjo labai blaiviai žiūrėti į lietuviškus reikalus, buvo didžiai tolerantiškas, dėlko čia gyven-damas nors ir trumpą laiką užsitarnavo visų lietuvių pagarbos.

Neseniai, prieš mirtį, kalbėdamas su šių eilučių autorium apie ginčus mūsų spaudoje, lietuviškos politikos temomis, ap-gailestavo, kad taip anksti yra miręs Prezidentas Smetona, nes, esą, jam gyvam esant, jis galėtų daug ką pasakyti ir bereikalingi ginčai būtų arba liovėsi arba bent smarkiai aptilę.

J. Grishius, gimęs ir augęs Amerikoje, yra lankėsis Lietuvoje kaip Amerikos lietuvių delegatas Pasaulio Lietuvių Kongreso metu.

paroda, kurioje dalyvauja mazių asmenų, turi ir daug pliusų. Tokioje parodoje dailininkai gali išstatyti didesnę savo darbu skaičių ir tuo būdu pilniau save reprezentuoti. Meno mėgėjams šiuo atveju sudaroma sąlyga geriau pažinti pačius kūrėjus ir susidaryti tikslesnį vaizdą apie jų kūrbybą. Sakysim šioje parodoje labai įdomu buvo stebėti dailininko Jonyno nueitas ke-lias, kaip iš grynai realistiniai klasinių darbu palaipsniui per-einama prie drąsios, laisvos, tie-siog abstraktinės kūrbybos. Pa-našus procesas vyksta ir su Ka-zimiero Žoromskio kūrbyba, ku-ris Amerikoje pirmą kartą pa-sirodo su gauseniu savo darbu skaičiumi. Palyginus jojo Ispa-nijos vaizdus, daugiau realistinio pobūdžio, su velesniaisiais dar-bais, ypač "Paskutinė Vakarie-ne", aiškiai matosi, kad dailini-nkas įėjo naujų kelių, tiek jo-sios išpildyme.

Chicago meno mėgėjai laukia ir daugiau panašių meno parodu, per kurias galėtų geriau pažinti ir pamėgti savuosius kūrėjus. Ateinančiais metais sukanka 70 metų prof. Adomui Varnui. Tad ir ši sukačtis turėtų būti tinkamai atžymėta.

P. G.

CHICAGOS KOMUNISTAI NETEKO SAVO VELIAVOS

Balandžio 14 d. People Auditorium salėje, 2457 W. Chicago Ave., komunistai surengė Roosevelt — Stalino atminčiai pa-garbtį mitingą, kurį bepradedant nauji ateiviai ukrainai ir kit. užbaigė muštynėmis ir raudono-sios komunistų vėliavos sudegi-nimū.

— Mes jiems pakartosime ir vėl tą pat, jei jie panašias de-monstracijas surengs ateityje — pareiškė ukrainai.

Sekmadienio popietyje prie mitingo salės susirinko apie 1500 žmonių minia su prieško-munistiniais plakatais ir tik pra-dedant komunistams mitingą, minios dalis užtelėjo į salę... Išvartė ten esančius stalus ir su-daužė kedės. Nuplėšė nuo sienų komunistinius plakatus, o ten buvusią raudonąją vėliavą su kuju ir pjautuvu, išmetę į gat-vę, sudegino. Būtų nukentėjas, sako, ir mitingo vadas kažkoks Rossen, bet policija jį nuo mi-nios, išgelbėjo.

Iškarščiausių minią nura-minti buvo iššaukta apie 60 po-licijos atstovų.

Po išvaikyto mitingo A. J. Zabrosky užšokęs ant vieno au-tomobilio stogo paaiškino miniai, kad jis esąs antibolševikinės grupės vadas ir prabilo ukrainų kalba, ragindamas minią visur ir visuomet kovoti prieš komu-nizmą.

J. K.

"...net žadą užėmė, kai išsiliejo jų dainos ir šokiai. Akomponuojant liaudies instrumentų orkestrui, jų dainos ir šokiai išreiškė žmogiskosios būties gily-džiausią bei skausmą. Tai buvo išskirtinis liaudies meno koncertas, iškilęs ligi universaliojo meno viršūnių..."

E. BOHNER, Bayreuth, Vokietija, 1947.
Vokiečių meno kritikas

ČIURLIONIO ANSAMBLIS

DIRIGUOJAMAS ALFONSO MIKULSKIO

POLYNA STOSKA

METROPOLITAN OPEROS SOLISTĖ

IŠKILMINGAME KONCERTE

1953 Gegužės 10d. 4:30 val.
SEVERANCE HALL

Bilietai po 3, 2.50 ir 2 dolerius pradedami pardavinėti balandžio 10 d. Dirvoj (telef. HE 1-6344) ir Spaudos kioske (telef. RA 1-9936).

Clevelande ir apylinkėse

MINEJIMAS, PRAKALBOS, VILTIES NAMO ATIDARYMAS

Gegužės 16 d. 7:30 val. vakaro Clevelande, Cleveland Hotel patalpose, įvyksta Juozo Bačiūno 60 m. sukakties minėjimas. Pakvietimai į minėjimą gaunami Dirvoje, pas J. Salasevičienę, K. S. Karpių ir J. Leimoną. Prasoje iš anksto jais apsirūpinti. Gegužės 17 d. 11:30, tuoj po pamaldų, Lietuvių salėje adv. A. Olio ir Tautinės Sąjungos pirmininko A. Lapinsko prakalbos. Visi rezervuokites laiką šias įdomias prakalbas išgirsti. Po prakalbų Vilties namo atidarymas.

MOKYKLOS VAKARAS

I lituanistinės mokyklos vakarą pereitą šeštadienį atėjo virš 300 svečių. Vakarą programą atliko solistė J. Kristolaitytė — Daugelienė, A. Bielskaus vadovaujamas studentų trio ir mokyklos tautinių šokėjų grupė, vadovaujama L. Sagio. Programa buvo įvairi ir nuotaikinga. Pranešėjas — V. Raulinaitis. Gausiai įvairių užkandžių, buketų suaukurojo pačių mokinių mamos. Šio vakaro, kuri rengė mokyklos tėvų komitetas, pelnas paskirtas lituanistinės mokyklos reikalam.

ISVYKSTA Į ANGLIJĄ

Ponia Kvedarienė, savininkė Erie kavinės, gegužės 13 d., laivu Queen Mary išvyksta į Angliją pažūrėti Anglijos karalienės karūnacijos ir vėliau aplankyti savo motiną South Bank, Anglijos. Grįš rugpjūčio mėnesį.

MIRĖ MARIJA KARPIUS-KARPAVICIENĖ

Balandžio mėn. 23 d. mirė Magdalenos Zdanienės motina — Marija Karpinė — Karpavičienė. Ji į Ameriką buvo atvykusi prieš

DĖMESIO LIETUVIAI!

Jeigu jums namuose ko pri-trūksta — atminti lietuvišką krautuvę — 6113 St. Clair gatvė. Ten rasite televizijos aparatų, pradedant nuo \$176.95; puikių gazuinių ir elektrinių virtuvinių 94.95; siuvamųjų ir skalbiamųjų mašinų; šaldytuvų; oro vėsinimo aparatų; įvairiausių baldų; miegamųjų, valgomojo kambario; virtuvės stalų ir kėdžių ir t.t.

Viską gausite jums prieinama kaina. Skambinkit HE 1-8602 arba užieikite į 6113 St. Clair Ave. Duodame ilgam išsimokėjimui įnešus labai mažą sumą. Duodame ir didelės nuolaidas. Sekmdieniais klausykite lietuviškos radijo programos nuo 3 iki 3:15 val. iš stoties WJMO, banga 1540.

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno virimo puodai gaunami pas Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770. Pilnas komplektas \$69.95. Čia pat galima užsisakyti vienintelį pasaulyje dulkų Siurbį — Sanitatorių su patentuotu ne tik dulkes, bet ir bakterijas sulaikančiu maišeliu. Su visais priedais \$94.50 arba po 7.00 dolerių mėnesiui išsimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

40 metų. Buvo kilusi iš Garliavos valsčiaus. Palaidota balandžio 26 d. Bedfordo kapuose. Magd. ir Antanui Zdaniams, seniems Dirvos skaitytojams ir bičiuliams, nuoširdžiausia užuojauta.

MIRĖ I. SUŠINSKIENĖS MOTINA

Balandžio mėn. 26 d. Clevelande mirė L. Juodvalkienė — I. Sušinskienės motina. Palaidota balandžio mėn. 29 d. Ameriką atvažiuojo prieš trejus metus.

BENDLERIS IŠ LIGONINĖS IŠEJO

Sirdies negalavimais susirgęs insp. Bendleris iš ligoninės jau išėjo, bet dar ilgesnį laiką turės gydytis. Jis dabar pasiekiamas: Post Office Box 527, Cleveland 7, Ohio.

NAUJA BALF 55 SKYRIAUS VALDYBA

Įvykusiame BALF 55 skyriaus narių susirinkime į valdybą išrinkta: Vikt. Amšiejus, P. Mikšys, L. Staškūnas, J. Balbatas ir P. Makarskas. Į kontrolės komisią: J. Sadauskas, F. Navikas ir S. Laniauskas.

PAPIGINTI BILETAI

Nuo šio savaitgalio Dirvoje, Spaudos kioske ir pas kitus platintojus į CIURLIONIO ansamblio koncertą, bus parduodami papiginti bilietai jaunimui. Šių bilietų po \$1.00 ir 1.50 yra ribotas skaičius, todėl suinteresuotieji turi paskubėti juos įsigyti. Taip pat, pranešama, kad visos ložės į šį koncertą jau išparduotos. Kiti likę bilietai šią savaitę bus platinami lietuvių tarpe, o savaitę prieš koncertą bilietai bus perduoti platinti amerikiečių bilietų agentūroms. Todėl lietuvių turėtų šį savaitgalį apsirūpinti likusiais geresniais bilietais. — sk —

POLYNA STOSKA

jungtiniame su Ciurlionio ansambliu koncerte išpildys Gailėvičiaus, Laumenskiene, Kavecko ir Tallat-Kelpšos kūrinius. Solistė į Clevelandą iš New Yorko atskrenda lėktuvu gegužės 9 d., šeštadienį. Jos akompaniatorium bus Clevelando simfoninio orkestro dirigentas Louis Lane. Polyna Stoska savo laiške rašo, kad ji didžiuojasi, galėdama su Ciurlionio ansambliu dalyvauti koncerte ir tiki, kad koncertas bus sėkmingas.

TAUTINIŲ RŪBŲ VAKARAS

Clevelando skautų-čių tuntu tėvų — rėmėjų komitetas gegužės 30-tą dieną Lietuvių salėje rengia Tautinių rūbų vakarą, su tautinių rūbų parodu ir stilingiausių bei puošniausių kostiumų premijavimu. Visos lietuviškos, turinčios tautinius rūbus kviečiamos dalyvauti jais pasipuošusios tautinių rūbų parade, o turinčios vertingus, išlaikyto stiliaus bei būdingesnius rūbus kviečiamos dalyvauti tautinių rūbų konkurse, kuris įvyks čia pat po parodo ir bus visuomenei pristatytas ir apdovanoti premijomis. Norinčios dalyvauti tautinių rūbų konkurse prašomos iš anksto registruotis pas poną Stasę Mockuviene, laišku ar telefonu. Adresas: 7207 Lockyear St., tel. HE 1-3608. Rūbams premijuoti jury komisiją sudaro ponios: Ona Mikulskienė, Dr. Marija Žilinskienė ir sktn. Jonaitienė.

Patar! kalmynui
prenumeruoti
D I R V A!

KUN. A. SPURGIO JUBILEJŲ

Šv. Jurgio parapijos salėje šį sekmadienį, buvo paminėtas jo 20 metų kunigystės jubilėjus. Apie 250 svečių ir šeši kunigai bei solenizanto jaunesnysis brolis dalyvavo iškilmingoje vakarienoje. Specialus parapijiečių komitetas, Novickienės vadovaujamas, suorganizavo šias vakšes.

Kaip paprastai, klebonas Vilikutaitis neleidė lietuviškomis organizacijoms nei žodžių nei raštu jubiliatą sveikinti. Maža to, iškilmes iškilmingai būrį policijos, kuri turėjo saugoti kleboną Vilikutaitį. Mat, klebonas įsikalbėjo sau į galvą, kad tremtiniai ruošiasi jį akmenimis apmėtyti.

VOKISKŲ RADIO APARATŲ ATSTOVAS

St. Grabliauskas iš Bostono į Clevelandą atvyksta gegužės mėn. 5-6 dienomis. Interesantai jį galės sutikti Dirvoje.

BALETO KONCERTAS

Gegužės mėn. 17 d. Little Theatre salėje "Atėties" klubas rengia baleto solistes, N. Y. Carnegie Hall primadonos, koncertavusios Europos didmiesčiuose ir dabar dalyvaujančios Amerikos televizijos programoje Aldono Šlepetytės, baleto solisto Alfonso Liepino ir pianisto Alekso Mrozinsko pirmąjį koncertą. Bilietai gaunami Spaudos kioske, pas Viktorą Palubinską — telef. HE 1-8423 ir pas Petrą Gruodį — tel. HE 1-8424. — sk —

NAMAI PARDAVIMUI

Didelis pasirinkimas

Dviejų šeimų, 7 ir 6 kambariai. Gaso šildymas. Garažai. Dvigubas sklypas. Dibble gatvė. Kaina \$15,500.

Dviejų šeimų, 5 ir 4 kambariai. Garažai. Wright gatvė. Kaina \$8,750.

Vienos šeimos, 6 kambariai. Paruoštas 3 augštas. Gera statyba ir gerai išlaikytas. Gaso šildymas. 2 garažai. Melbourne gatvė. Kaina \$13,700.

Vienos šeimos, 7 kambariai. Du garažai. East 89 gatvė. Kaina \$8,000.

Vienos šeimos, 7 kambariai. 9 kambariai trečiam augšte. Gaso šildymas. Garažai. Didelis sklypas. East 81, netoli Superior. Kaina \$12,000.

Vienos šeimos, 5 kambariai. Jaukus namas. Garažas. East 72 gatvė. Kaina \$7,500.

Visais reikalais kreiptis: P. P. MULIOLIS, 6606 Superior UT 1-2345

PARDUODAMAS NAMAS

East 95 gatvė, netoli Superior. Labai geras pirkinys. 4 miegamieji. Gaso šildymas. Ray Nausneris UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

NAMŲ REMONTAS, DAZYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas) Parengiami vestuvėms, ballams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais. 6903 Superior Ave. EX 1-3311

J. SALASEVICIUI 60 METŲ

J. Salasevičius balandžio mėn. 23 d. atšventė 60 metų amžiaus sukaktį.

LAIMINGIEJI

Praėjusį šeštadienį Lietuvos Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komiteto pobūvyje rėmėjams dovanas laimėjo:

100 dol. pinigais — Elvyra Šikšnūtė (bilieto Nr. 36405); vyr. laikrodį — Jaun. Nasvytis (Nr. 36398); iv. prekių už 25 dol. — Kasperavičius (Nr. 35143); radijo aparatą — Kazys Bruožis (Nr. 35131); elektr. laikrodį — Andrius Bridžius (Nr. 35472).

Dalis dovanų įteikta laimėtojams tuojau po išlošimo. Neatsilėmusieji laimėtojai dovanų gavimo reikalu susitaria su komiteto kasinininku (tel. EN 1-1082).

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS

SLA 136 kuopos narių susirinkimas įvyks gegužės mėn. 3 d. 11:30 Lietuvių salėje.

ANTRAS SONUS I KARIUOMENĖ

Kovo 7 d., V. M. Matulionių sūnus Kęstutis, buvo pašauktas atlikti karinės tarnybos. Paskirtas į armiją.

Prieš metus laiko vyresnysis sūnus — Vytautas taip pat buvo pašauktas karinei tarnybai. Jis buvo paskirtas į marinų korpusą. Dabar jis jau yra išlaikęs seržanto egzaminus ir dirba bataliono raštinėje Camp Lejeune stovykloje North Carolina.

Matulionių šeima Amerikon atvyko prieš trejus metus.

VERDI REQUIEM CLEVELANDE

Šią savaitę Clevelando simfoninis orkestras rengia paskutiniuosius sezono koncertus. Ketvirtadienį ir šeštadienį 8:30 val. ir sekmadienį 3 val. žinomas Verdi kūrinys Severance Hall statomas dalyvaujant orkestrui (dir. George Szell) ir solistams bei chorui.

TURINTIS LICENZIJĄ NAMŲ PARDAVEJAS

ir kalbantis lietuviškai gali gauti gerą pasiūlymą ir gerus procentus. Teirautis: Emmett Gerity, MA 1-2013 arba YE 2-0468

JIESKO MOTERS

saugoti paaugusias mergaites. Darbas visas 6 dienas savaitėje. Skambinti po 6 val. vakaro tel.: EX 1-9688

IŠNUOMOJAMI KAMBARIAI

su visais patogumais ir virtuve. Yra baldai. Kreiptis: 8715 Meridan

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiniai geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

I. J. SAMAS, JEWELER

Švelniški ir geriausi Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

PADEKA

Vidurinių Rytų Sporto Apyg. vadovybė ir Clevelando LSK žaibas reiškia nuoširdžią padėką J.A.V. Liet. B-nės Clevelando Apylinkei ir Lietuvių Kultūros Fondui už sporto apygardos kamuolio žaidimų pirmenybių, įvykusių balandžio 25-26 dienomis Clevelande, globojimą ir dovanų paskyrimą pirmenybių nugalėtojams.

V. R. Sp. Apygarda ir LSK žaibas

VIKTORAS PETERIS PRANCŪZIJOJ

Clevelandietis stud. Viktoras Peteris karinę tarnybą atlieka Prancūzijoje.

ŠVAROS SAVAITE

Clevelande nuo gegužės mėn. 2 iki 9 dienos rengiama švaros savaitė. Visi prašomi apsisvarstyti ne tik savo namuose, kiemuose ir nušluoti šaligatvius. Švaros savaitę pradedama gegužės 1 d. vakare, 8 val., paradu Euclid gatvėje.

PRANEŠIMAS SPORTO INSTRUKTORIŲ KURSŲ REIKALAIS

Anksčiau spaudoje skelbti, Vyr. FASK-to rengiami sporto instruktorių parengimo bei pasitobulinimo kursai — stovykla įvyks birželio 17-26 dienomis, Camp Channing, Pullman, Mich. (netoli nuo Chicago, Michigano ežero pakrantėje). Kursuose kviečiami dalyvauti lietuvių sporto klubų ir kitų jaunimo organizacijų nariai bei narės, sukažę 18 metų amžiaus ir fiziniai sveiki. Stovykla turi geras patalpas ir visus sportinius įrengimus. Kursų mokestis, įskaitant kelionės nuo Chicago iki stovyklos, maisto ir patalpų išlaidas — \$32.00. Pusė mokestio (\$16.00) turi būti įmokėta ne vėliau gegužės 10 d., pinigų siunčiant šiuo adresu: Edm. Vengianskas, 6100 So. Peoria Ave., Chicago 21, Ill. Clevelandiečiai tai gali atlikti ir smulkesnes informacijas gauti pas Alg. Bielskų, 771 E. 91st St., Cleveland 8, Ohio. Tel. LI 1-2429.

V I L T I S
laukia jūsų
talkos!

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėj
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laikų, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums. Modernūs portretai, vestuvų, iškilnių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų įvairių fotografas, dabu CLEVELANDE.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALE

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas. Pavasarį kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti namus.

Tiems visiems reikalingas Lietuvių Banke galima gauti paskolą lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį patyrimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

MONCRIEF

Visų metų
ORO VĖDINIMAS
ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą
Aplankykite savo kaimynistę Moncrief pardavėją
THE HENRY FURNACE MEDINA, O.

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBESIS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkels - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo
6821 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HENDERSON 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GÄRfield 1-7406).

Vieno asmens kruazada prieš komunizmą

Retas pavyzdys, kaip vienas asmuo, lietuvis Vladas Hriškevičius, sugebėjo vesti plačią prieškomunistinę propagandą amerikiečių visuomenės tarpe

Lygiai prieš metus DIRVOJE teko plačiau rašyti apie lietuvių tremtinio Vlado Hriškevičiaus propagandinę veiklą amerikiečių visuomenėje Kalifornijoje, kur jis, dalyvaudamas su prakalbomis šimtuose amerikiečių draugijų susirinkimuose, yra kalbėjęs apie komunizmo pavojų ir tai, kuo amerikiečiai galėtų prisidėti jam pašalinti.

Malonu pastebėti, jog šioji V. Hriškevičiaus (amerikieciams dažnai perstatoma, kaip John Rees) veikla, kaip pasirodė, nebuvo koks atsitiktinis reiškinys ar tik trumpalaikis lietuvių tremtinio entuziazmas ir pasiskelbimas. Hriškevičiaus valia ir užsimojimai pasirodė, kaip pastovūs, gerai organizuoti, vis glėbantis ir plėtojantis darbas, atliekantis milžinišką vaidmenį amerikiečių visuomenėje, gilinantis jos įsivieninimą apie komunizmo grėsmę pasauliui.

Jūs korespondentas šiomis dienomis vėl buvo apklankęs Vlado Hriškevičių ir buvo papildomai įtikintas apie jo plėtojimą ir neuatitinkamą veiklą. Šiuo metu mūsų paskaitininkas įvairiuose amerikiečių klubuose bei draugijose Kalifornijoje ir už jos ribų yra jau turėjęs per 500 prakalbų, dažniausia kaip pagrindinis kalbėtojas (principai speaker). Vietinė spauda apie jo pasirodymą yra įdėjusi per 50 ilgų straipsnių ir per kelis šimtus trumpesnių pranešimų.

Retas lietuvis ir turbūt dar nei vienas tremtinys ligšiol nebuvo taip plačiai apibūdintas amerikiečių spaudoje, kaip mūsų "propagandos ambasadorius" John Rees-Vladas Hriškevičius.

V. Hriškevičiaus populiarumas pasidarė toks didelis, kad beveik nėra dienos, kada jis nebūtų pakviečiamas su paskaitomis į vis naujas ir naujas vietas. Nė kartą tą pačią dieną, jei sąlygos leidžia, jis turi du pranešimus. Tenka įsivaizduoti, kaip dėl to paskaitininkas turi skubėti ir kiek privargti, jau nekalbant apie tolimesnes keliones, kurios užtrunka po kelias dienas.

Amerikiečių draugijų, klubų, patriotinių organizacijų ir įvairių religinių grupių ar bažnyčių laišku, padėkos, įvertinimų šiuo

metu, krūvon sudėti, sudaro net keturius storus toms, kuriuos pavartęs kiekvienas gali įsitikinti, kaip vienas žmogus, neturintis tremtinio, turįs oratoriaus talentą, sugebėjimus, patyrimą ir stiprų užsimojimą vienas atsiduoti kovai prieš Maskvos tiraniją, — kaip vienas žmogus gali atlikti, turbūt, daugiau už tūkstančius...

Vartant šiuos atsiliepimus, joks reporteris negalėtų atsispirti pagundai pacituoti ir lietuvių visuomenei bent kelis būdingesnius atsiliepimus, idant visi galėtų netik pasidžiaugti, bet ne vienas gal ir pasisemti įkvėpimo iš šio reto ir nuostabaus mūsų nacionalinės rezistencijos pavyzdžio užsieniuose.

Kalifornijos Exchange klubo vadovybė rašo: "Mūsų nariai gali džiaugtis, savo tarpe turėję žymiausią kalbėtoją prieš komunizmą ir jo pavojus visoje Amerikos tautoje."

Los Angeles Optimistų klubas: "Jūsų pranešimas — tai vieno asmens Demokratijos armija, galėjusi sukelti didžiausias ovacijas mūsų bendrai kovai".

Vienas Rotary klubas: "...Džiaugėmės ir dėkojame, turėję vakar visuotiniai pripažintą žymiausią kalbėtoją prieš komunizmą Kalifornijoje."

Los Angeles arių Friendly Sons of St. Patrick vyriausias prezidentas: "Jūsų kalbą palydėjo didesnes ovacijas, negu mūsų žinomiems žymiausiems kalbėtojams."

Luteronų bažnyčios vadovybė: "Jūs netik sugebėjote išsė-

tyti mums apie komunizmą, bet ir galėjote pasiūlyti geriausius sprendimus saugotis nuo jo pavojaus."

Whittier bažnyčios (kvakerių) parapija, kuriai priklauso viceprezidentas R. Nixon ir jo šeima, kviečia Hriškevičių ir jo dukterį pakartotinai atvykti su pranešimais.

Canoga Park Rotary klubas: "Tai buvo vieno asmens kruazada prieš komunizmą".

Vienas televizijos programos vedėjas, iš spaudos susipažinęs su Hriškevičiaus prakalbomis, prašo lietuvių tremtinį suteikti jam patarimų ir naujos medžiagos tolimesnės programos sudaryti.

Kitas Rotary klubas, atsidėkodamas už paskaitą nutaria padovanoti (ir padovanoja) gerą automobilį.

Pagaliam, neminint vardo, galima pažymėti vieną beveik linksmo pobūdžio atsitikimą. Vienos tikybinės mokyklos vadovybė, po paskaitos nusprendusi, kad prakalbinkas parodęs tokias augstas religinio žmogaus kvalifikacijas, jog jis pasiūlė jam pasidaryti tuojau pat tos religinės grupės ministru (kunigiu) ir apsiėmė duoti prideramai gerą išlaikymą jo šeimai. Paskui buvo nustebę ir aiškiai nusivylę, kai prelegentas, deja, pareiškė nesijaučiąs galįs priimti tokį malonų pasiūlymą...

Pagaliam, tebūnie leista viena citata angliškai. Šimtatūkstančių Optimist, International klubų Amerikoje vyriausias prezidentas R. P. Nall rašo:

"It was a privilege to listen to your enlightening and interesting talk concerning your life and experiences 'Behind the Iron Curtain', delivered recently before the Los Angeles Downtown Club. My attention had been called to the exceptional merit of your talk by many individuals representing Service Clubs, Civic and Religious Groups, and Patriotic Organizations before which you had appeared. Your special knowledge and qualifications to deal with this critical subject, have been strongly emphasized, and I was glad to be afforded the

opportunity to hear you in person."

"Your background, education and personal experiences 'Behind the Iron Curtain' especially qualify you to help all freedom loving persons in your adopted America to a better understanding of their personal concern with this issue. I hope you will be able to continue your public speaking activities in an ever increasing number of communities".

Iš tikrųjų, būtų laikas, kad šie pastarieji žodžiai daugiau atkreiptų dėmesio ir iš lietuviškos visuomenės bei jos stambiųjų organizacijų pusės. Mes turime eilę gabių ir kvalifikuotų žmonių, kurie veikia patys vieni, be jokios pagalbos, paramos ir net reikiamo supratimo iš savo tautiečių pusės. Be abejo, patyrę tai, mes jais džiaugiamės ir net didžiujamės. Tačiau to neužtektų. Mūsų stambiosios įvairaus pobūdžio organizacijos visai nesunkiai galėtų patalkininkauti, kad pralaužtų ledą būty vis sėkmingiau lauzomi toliau.

Truputis iniciatyvos ir ryšių su amerikiečių organizacijomis galėtų prisidėti prie to, kad tokie pasireiškę ir pasižymėję kalbėtojai, kaip Vladas Hriškevičius, gautų progos užsukti mėnesiui kitam į visą eilę didžiųjų plačiosios Amerikos miestų, ypač ten, kur pradinę talką pasirūpintų suteikti mūsų stambiųjų politinių ir kitokių organizacijų centrui.

Bendruomenę berikiuojant

Kame tie stabdžiai ir varikliai?

J. ANTANAITIS

(Tęsinys iš pereinamojo n. r.)
VISUOMENĖS PASIVYVUMAS

Tai yra didelis stabdys bendruomenės organizavime. Išjudinimui abejingosios visuomenės, reikia skambaus ir nuolatinio ALB idėjos propagavimo. Reikia neišleisti iš akių spaudos vaidmens bendruomenės organizavime. Išskylančius spaudos bendruomenės atžvilgiu neigiamumus reikia tinkamai nušviesti, į juos reaguoti.

Rodas, prie LOKO sudarytos įvairios komisijos, net ir propagandos reikalams. O kur jos veikla? Tokia ar panaši komisija, jei pats LOKas neaprepia, kaip tik nuolat ir nuolat turėtų judinti tą visuomenės pasivymą, skatinantį ir organizuojant bendruomenės gretas. Tai lietuviškos išeivijos daugumą, kuri nepretenduoja į jokias vadovybes ir kuri užsidariusi tik savo asmeniskų rūpesčių kiaučė.

Bet tikrai sumani propaganda pasitarnaus ALB. Priešingai, bloga propaganda gali tik pakentėti. Kiekvieno paleistas šūkis, kad visi lietuviai automatiškai priklauso kuriamai bendruomenei, yra nevykęs, greičiau jis tik priešingų rezultatų atneša. Kaikas net sau išsiaiškina, kad, girdi, jei automatiškai bendruomenei priklauso, tai nėra ko čia galvos sukli. Ar susirinkimus lankysiu, ar ne, ar nario mokesčių mokėsiu ar ne, vistiek bendruomenėje automatiškai esu ir pasiliksiu. Tai kam dar ta nauja organizacija, jeigu visi lietuviai automatiškai savo bendruomenei priklauso? Nesuipranta ir tendencingi asmenys tame šūkyje įžiūri tik pasipiniginimo tendencijas.

Kiekvieną įvykį reikia realiai įvertinti. Nenaudinga yra ne tik nedavertinti, bet ir pervertinti. ALB atžvilgiu, matome, dalykus pervertinančius. Šia proga prisimena atsitikimas dar iš nepriklausomos Lietuvos laikų, kai tūlas daržininkystės profesorius, bepropagandamas pomidorų reikšmę, vienai suvažiavime paskelbė šūkį, esą per pomidorus atvaduosime Vilnių...

Žinoma, niekas neginčija pomidorų naudingumą; jų dar vertėto daugiau auginti anuometinėje Lietuvoje. Bet nuėjimas iki tokio kraštutinumo tik nusispysojimą sukėlė.

Panašų rezultatų galima sulaukti iš tokių, iki kraštutinumų nueito, bendruomenės dalykų perdėjimų.

Amerikos Lietuvių Bendruomenė nei automatiškai gyvenime stoji, nei pasakiškai skaičiais ji kada nors operuos. Visų tik sutartinomis pastangoms ji pajėgs apjungti žymią dalį JAV lietuvių ir nuveikti didesnius darbus.

Šiandien matome, kad įsisteigusios ALB apylinkės dar per mažą koloniją dalį įtraukia į savo organizuotą veiklą. Dabartiniai jų narių skaičiai ir sudėdamos lėšos, toli gražu, mus negali patenkinti. Daug dar reikės sumanumo, pastangų ir geros valios parodyti, kol ALB išaugs iki tokios padėties, kuriai ji gyvenimam pašaukta.

Operavimas astronomiškai skaičiais nieko gero bendruomenei neduoda. Nebent tik be pagrindo nugašdintų kitų organizacijų veikėjus...

Bent tuo tarpu yra žalingas kraštutinumas, kalbėti, kad ALB Bendruomenės bus viskas: ir ALTas, ir BALFas, ir lietuvių seimas ir t.t. Niekas tiksliai negali išpranašauti, kas bus po penkių, dešimties ar dvidešimties metų; kada Lietuva bus išlaisvinta ir kiek išeivių bei tremtinių į ją sugrįš. Bet, kaip mūsų amerikiečių organizacijos galėtų prisidėti prie to, kad tokie pasireiškę ir pasižymėję kalbėtojai, kaip Vladas Hriškevičius, gautų progos užsukti mėnesiui kitam į visą eilę didžiųjų plačiosios Amerikos miestų, ypač ten, kur pradinę talką pasirūpintų suteikti mūsų stambiųjų politinių ir kitokių organizacijų centrui.

B. R.

iš noro pasitarnauti bendruomenei, o tik save prisistatyti bendruomenės šalininkais. Žiūrėkite, mes ALB remiame, tik jūs esate tam priešingi. Taigi, jūs, o ne mes atšakingi už bendruomenės nepasisekimus, už tuos baslius...

Tuo būdu tam tikra dalis visuomenės surikiuojama į bendruomenės priešininkų gretas. Dažnai visai neužtarnautai, o kartais tik dėl to, kad kas nors atskiru klausimu turi kiek kitokią, negu jie, nuomonę. Toks visuomenės skaldymas į du kraštutinius, į bendruomenės rėmėjus ir priešininkus, tik didina visuomenės pasyvumą bendruomenės atžvilgiu. Jos šalininkų skaičių anaipol tokiu būdu nepadidina.

Kitas vėl kraštutinumas, tai ALB pervertinti. Girdi, Chicago turėsianti iki 100.000 bendruomenės narių, nes apie tiek joje gyvena mūsų tautiečių. O visoje Amerikoje bendruomenės skaičius šimtais tūkstančių savo narių, kurie tik po 1 dolerį metinio mokesčio sudės tokias sumas, kurias nei ALTas surenka, nei jokia kita organizacija pajėgia suteikti. Žinoma, tos sumos įgalins milžiniškus darbus atlikti. Tai vis gražios svajonės.

Kiekvieną įvykį reikia realiai įvertinti. Nenaudinga yra ne tik nedavertinti, bet ir pervertinti. ALB atžvilgiu, matome, dalykus pervertinančius.

Šia proga prisimena atsitikimas dar iš nepriklausomos Lietuvos laikų, kai tūlas daržininkystės profesorius, bepropagandamas pomidorų reikšmę, vienai suvažiavime paskelbė šūkį, esą per pomidorus atvaduosime Vilnių...

Žinoma, niekas neginčija pomidorų naudingumą; jų dar vertėto daugiau auginti anuometinėje Lietuvoje. Bet nuėjimas iki tokio kraštutinumo tik nusispysojimą sukėlė.

Panašų rezultatų galima sulaukti iš tokių, iki kraštutinumų nueito, bendruomenės dalykų perdėjimų.

Amerikos Lietuvių Bendruomenė nei automatiškai gyvenime stoji, nei pasakiškai skaičiais ji kada nors operuos. Visų tik sutartinomis pastangoms ji pajėgs apjungti žymią dalį JAV lietuvių ir nuveikti didesnius darbus.

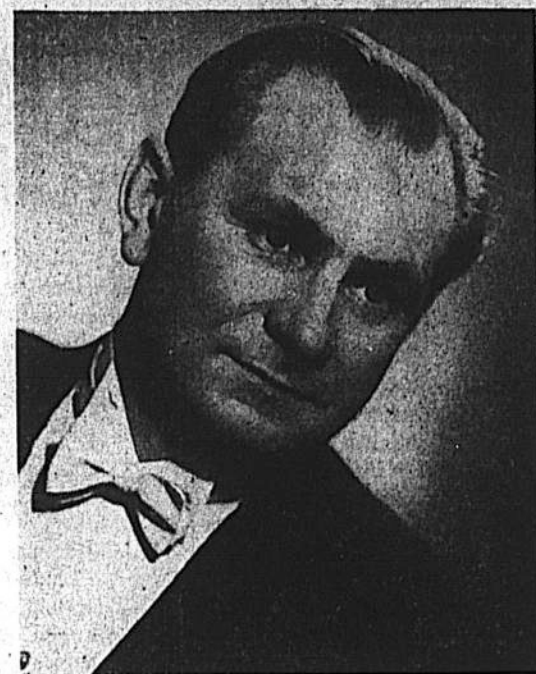
Šiandien matome, kad įsisteigusios ALB apylinkės dar per mažą koloniją dalį įtraukia į savo organizuotą veiklą. Dabartiniai jų narių skaičiai ir sudėdamos lėšos, toli gražu, mus negali patenkinti. Daug dar reikės sumanumo, pastangų ir geros valios parodyti, kol ALB išaugs iki tokios padėties, kuriai ji gyvenimam pašaukta.

Operavimas astronomiškai skaičiais nieko gero bendruomenei neduoda. Nebent tik be pagrindo nugašdintų kitų organizacijų veikėjus...

Bent tuo tarpu yra žalingas kraštutinumas, kalbėti, kad ALB Bendruomenės bus viskas: ir ALTas, ir BALFas, ir lietuvių seimas ir t.t. Niekas tiksliai negali išpranašauti, kas bus po penkių, dešimties ar dvidešimties metų; kada Lietuva bus išlaisvinta ir kiek išeivių bei tremtinių į ją sugrįš. Bet, kaip mūsų amerikiečių organizacijos galėtų prisidėti prie to, kad tokie pasireiškę ir pasižymėję kalbėtojai, kaip Vladas Hriškevičius, gautų progos užsukti mėnesiui kitam į visą eilę didžiųjų plačiosios Amerikos miestų, ypač ten, kur pradinę talką pasirūpintų suteikti mūsų stambiųjų politinių ir kitokių organizacijų centrui.

B. R.

Kalbant apie bendruomenės rikiavimą, bene per daug mėgstama nusiskusti ir tuo pačiu pasiteisinti atsiradusiais stab-

Muz. ALFONSAŠ MIKULSKIS, Čiurlonio Ansamblio vadovas, 1940 metais Vilniuje įsteigęs M. K. Čiurlonio vardo ansamblį, per 13 metų dirigavo 500 koncertų.

Sekmadienį, gegužės 10 dieną, 4 val. 30 min. Severance Hall, Clevelande, jis diriguos iškilmingą koncertą, kuriame dalyvaus ir Amerikos lietuvių, Metropolitan Operos dainininkė, solistė POLYNA STOSKA.

PABALTIJOS GYVENOJAI IR VOKIEČIŲ UŽSIENIO SKOLOS

Yra susitarta tarpe Vokietijos (Bonn) iš vienos pusės ir aliančių iš kitos pusės (atstovaujant per Ameriką, Britaniją ir Prancūziją) dėl vokiečių vyriausybės atsisteisimo už jos skolas, kurios yra dvejopos:

a) Už prieškarinius įsiskolinimus užsienyje, ir

b) Už karo nuostolius (apie karo nuostolius bus pranešta atskirai kiek vėliau).

Čia tikrai paduodame informaciją apie prieškarinius Vokietijos įsipareigojimus užsieniečiams.

Lietuviai ir kiti Pabaltiečiai, kurie randasi čia JAV-ese, kaip imigrantai ir kreditoriai, turi tokią pat teisę kaip ir Amerikos piliečiai kelti pretenzijas dėl jiems prigrūdinio atlyginimo iš Vokietijos. Tą teisę pirmiausia turi lietuviai šiame krašte gyvenantieji bet ne tie kurie dabar tęggyvena už taip vadinamos geležinės uždangos. Keliamos pretenzijos gali būti bent sekančių trijų rūšių:

1. Kai pretenzija liečia tiesioginiai Vokietijos vyriausybės, tai savo reikalavimus siunčia sekančiu adresu:

Foreign Bondholders Protective Council, 90 Broad Street, New York, N. Y.

2. Jeigu kas turi dolerinius bondus įvairių Vokietijos privačių korporacijų, tai mūsiškai pretendentai kreipiasi šituo adresu:

The United States Committee for German Corporation Dollar Bonds, 910 Seventeenth St., N. W., Washington 6, D. C.

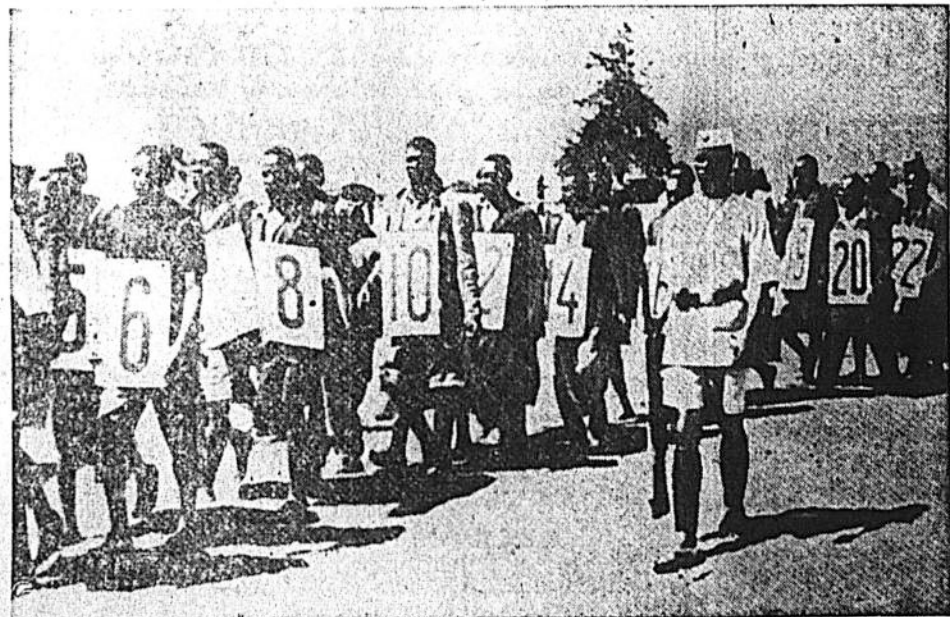
3. Tie mūsų piliečiai, kurie turi reikalą su bendromis vokiečių komercinio pobūdžio obligacijomis, tai šiame krašte gyvenę kreditoriai turi pasirūpinti kontaktuoti savo skolininkus Vokietijoje normaliu būdu, nes tiems reikalams atlikti nėra suformuotas joks komitetas.

Šios instrukcijos liečia laikotarpį kai visi pirmiau įvykę susitarimai įsigalios. Tas įsigaliojimas numatomas apie galą gegužės ar birželio mėnesį šių metų. Kas turėtų šios rūšies pretenzijų turėtų negalėdamas padaryti virš nurodytus žingsnius.

Nors tie sąmoningieji lietuviai, kurie dabar sudaro daugelį lietuviškų organizacijų narių ir valdybų, bus nepamainomi bendruomenės varikliai, bet varomoji jėga, tas neišsėkamas vanduo, kuris bendruomenės variklius sukty, yra neorganizuotoji išeivijos visuomenė. Amerikos Lietuvių bendruomenės istorinis vaidmuo ir jos atsiradimo pasiteisinimas pareis nuo to, kiek ji pajėgs suteikti neorganizuotų, iš dalies lietuviškai sunkiai kalbančių bei galvojančių ir lietuviškai žūstančių tautiečių. Tai yra tikrasis jos kelias, kuriuo einant, jokiai organizacijai nesudarys konkurencijos ir su nieku veikimo barose nesivaržys.

Jack K. McFall yra pasiūlytas JAV ministeriu į Suomiją.

Šie afrikiečiai, Mau-Mau organizacijos nariai, kaltinami įvykdę žmogžudystes. Jie varomi į teisimą.